

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

İŞ ÇOCUK KLASİKLERİ

JULES VERNE

UYARLAYAN: YONCA AŞÇI DALAR

DENİZLER ALTINDA YİRMİ BİN FERSAH

KISALTILMIŞ METİN

TÜRKİYE BANKASI

Kültür Yayınları

Kısaltılmış İş Çocuk Klasikleri

Denizler Altında Yirmi Bin Fersah

Jules Verne

TÜRKİYE \$ BANKASI
Kültür Yayınları

JULES VERNE
DENİZLER ALTINDA YIRMİ BİN FERSAH

ÖZGÜN ADI
VINGT MILLE LIEUES SOUS LES MERS

ORİJİNAL FRANSIZCA METİNDEN
GENÇ OKURLAR İÇİN UYARLANMIŞTIR

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2017
Sertifika No: 40077

UYARLAYAN
YONCA AŞÇI DALAR

EDİTÖR
NEVİN AVAN ÖZDEMİR

GÖRSEL YÖNETMEN
BIROL BAYRAM

İ. BASIM: TEMMUZ 2017
İİ. BASIM: HAZİRAN 2021
Genel Yayın Numarası: 3908

ISBN 978-605-295-142-2

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek
metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz,
yayınlanamaz ve dağıtılamaz.

BASKI
ALFABE BASIN YAYIN SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
İKİTELLİ OSGB MAH. HÜRRİYET BULVARI ENKOOP SANAYİ SİTESİ
ENKOOP SOKAK NO:1 KAT:-I BAŞAKŞEHİR/İSTANBUL
(0212) 485 21 25
Sertifika No: 46012

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

Kısaltılmış İş Çocuk Klasikleri

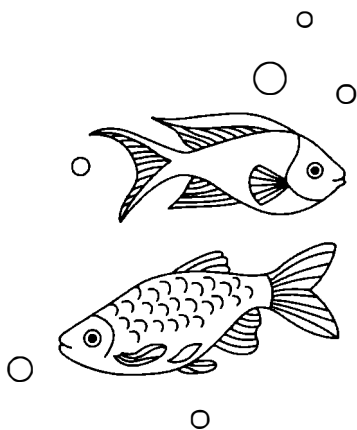
Denizler Altında Yirmi Bin Fersah

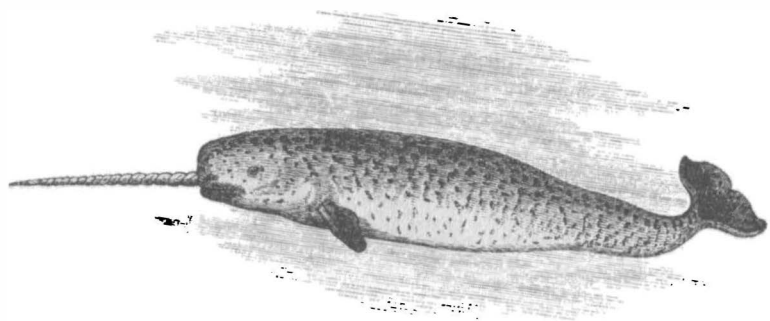
Jules Verne

Uyarlayan
Yonca Aşçı Dalar

TÜRKİYE **BANKASI**
Kültür Yayınları

BİRİNCİ BÖLÜM

I

ESRARENGİZ KAYALIKLAR

1866 yılına, tuhaf, açıklanamayan ve kimsenin unutamadığı bir olay damgasını vurmuştu. Kıyı kentlerinde oturanlar kadar iç kesimlerde yaşayan halkın da ilgilendiği, en çok da denizcilerin içine heyecan salan bir olaydı bu.

Gemiler bir süreden beri denizde “dev gibi bir şeyle” karşılaşmaya başlamışlardı. Uzun, iğ şeklinde, bazen ışıldayan, balinadan çok daha büyük ve hızlı bir şey...

Farklı gemilerin seyir defterlerine, bu nesne ya da canlıyla ilgili düşünülen kayıtlar az çok birbirini tutuyordu. Bir kere çok büyük olduğu kesindi. Tahminler altmış metreden, beş kilometre gibi abartılı uzunluklara kadar değişse de, balık bilimcilerin tanımladığı bütün deniz canlılarından iri olduğuna kuşku yoktu. Sonra, çok hızlıydı. Şaşırtıcı bir güçle

hareket ediyordu ve olağan dışı bir yaşam şekline sahipti. Tabii böyle bir yaratık gerçekten varsa!

İnsan beyninin, olağanüstü olaylara inanmaya eğilimli bir yapısı vardır. Bu yüzden de bu doğaüstü nesnenin tüm dünyada heyecan yaratmasına şaşmamak gerek. Ne var ki bu olayın, masal diye geçiştirilip bir kenara atılacak hâli de yoktu.

20 Temmuz 1866'da, Batı Avustralya açıklarında seyreden bir buharlı geminin kaptanı, bu hareketli kütleyle karşılaştı. Önce bunu yer değiştiren, esrarengiz bir kayalık sanıp; yerini belirlemeye girişti. Tam bu sırada tanımlanamayan nesneden, havaya kırk beş metrelik iki su sütunu fışkırmam mı? Kaptan Baker da hâliyle, bunun o güne kadar bilinmeyen dev bir deniz memelisi olduğunu düşündü.

23 Temmuz'da, bu kez Pasifik Okyanusu sularında bir başka gemi aynı olaya tanık oldu. Üç gün arayla, birbirinden üç bin dört yüz kilometre uzaklıkta iki noktada ortaya çıktığına göre, bu deniz memelisi inanılmaz bir hızla hareket ediyor olmalıydı.

On beş gün sonra, on bin kilometre uzakta, Atlantik Okyanusu'nda birbirine yaklaşmakta olan iki gemi, aynı anda birbirlerine canavarı gördüklerini bildirdiler. Bu sırada gemilerden biri 42° 15' kuzey enleminde, diğeri 60° 35' batı boylamında bulunduğundan, yapılan hesap, deniz memelisinin boyunun yaklaşık yüz altı metre olduğunu ortaya çıkardı. Bu uzunluk, bilinen en büyük balinalarınkini bile kat kat aşıyordu.

Sonraki günlerde dünyanın dört bir yanından yeni bildirimler geldi. Bir canavar modasıdır başladı. Hakkında şarkılar yazılıp, oyunlar oynandı. Gazeteler, Eski Çağlardan bugüne üzerinde konuşulmuş bütün devasa hayali yaratıkları yeniden gündeme getirdiler. Canavara inananlarla inanmayanlar birbirlerine girdiler. Sonra da konu bir süre daha bilim adamlarından mizah yazarlarına kadar her kesimde konuşuldu ve yavaş yavaş unutuldu gitti.

Ta ki 1867 yılının 5 Mart günü, şüpheli gemi kazaları başlayana kadar! *Moravian* adlı geminin belirsiz bir cisme çarpıp derin bir hasar almasından üç hafta sonra, bu kez de çok ünlü bir İngiliz denizcilik şirketinin *Scotia* adlı gemisi, ne olduğu belirsiz bir nesneyle çarpışarak batma tehlikesi atlattı. Gemi, omurgasında açılan iki metrelik delikle zar zor karaya ulaştı. Mühendisler geminin omurgasında açılmış ikizkenar üçgen şeklindeki yarığı görünce şaşkınlıktan küçük dillerini yuttular. Dev bir cisim hızla gemiye vurup, aynı bir zimba gibi bu deliği açtıktan sonra, geri geri gidip uzaklaşmış olmalıydı. Gerçekten de akıl almaz bir şeydi bu!

Bu olaydan sonra, açıklanamayan bütün deniz kazalarından bu canavar sorumlu tutulmaya başlandı. Her yıl ortadan kaybolan iki yüz kadar geminin suçlusu da bu tuhaf yaratık olmalıydı. Böylece kamuoyu, kıtalar arası ulaşım için bir tehdit olarak görülmeye başlanan bu korkunç deniz memelisinin, her ne pahasına olursan olsun ortadan kaldırılmasını talep etmeye başladı.

II

KARŞIT GÖRÜŞLER

Bu olaylar olduğu sırada, ben Amerika Birleşik Devletleri'nin Nebraska eyaletindeki bilimsel bir keşif gezisinden dönüyordum. Bu göreve, Paris Doğa Tarihi Müzesi profesörü olarak, Fransız hükümeti tarafından gönderilmiştim. Mayıs başında, topladığım mineral, bitki ve hayvan örnekleriyle Fransa'ya dönecektim. *Scotia* olayı işte tam bu sırada oldu.

Bu esrareniz olay aklımı çok kurcalıyordu, ama neye inanacağımı ben de bilemiyordum. Hiçbir cansız nesne, bu kadar büyük bir hızla hareket edemeyeceğinden, yüzer ada, esrareniz kayalık varsayımları bir kenara bırakılmıştı. Gemi enkazı da olamazdı.

Öyleyse geriye iki farklı olasılık kalıyordu ve iki ayrı cephe oluşmuştu – bunun, inanılmaz güçlü devasa bir canavar olduğuna inananlarla, olağanüstü

bir hareket yeteneğine sahip bir “denizaltı” gemisi olduğuna inananlar.

İkinci olasılık akla yatkındı aslında, ama biraz araştırma yapınca elendi. Böyle bir gemiyi tek bir kişi gizlice yaptıramazdı. Hükümetler de, askeri amaçlarla böyle bir denizaltı savaş zırhlısı yaptırmadıklarını beyan ettiler.

Böylece dev deniz canavarı fikri tekrar gündeme geldi ve uzman görüşü gerekince de bana danışıldı. Kısa süre önce *Su Altı Derinliklerinin Gizemleri* adlı bir kitap yazmıştım. Kitap çok beğenilince de, bu konuda uzman kabul edilmeye başlamıştım.

Bir Amerikan gazetesinin isteği üzerine, konuyu enine boyuna ele alan bir yazı yazdım ve denizin derinliklerinde gezen bu yaratığın olsa olsa dev bir narval, yani dev bir denizgergedanı olabileceği şeklinde görüş bildirdim. Şöyle açıkladım:

“Zaten büyük olan bu hayvanın boyunu beş on katına çıkarıp, büyüklüğüyle orantılı bir güce ve dev savunma silahlarına sahip olacağını düşünersek, *Scotia* gemisini delebilecek bir deniz memelisi elde ederiz.

Narvalların üst çenelerinden çıkan, çelik kadar sert, upuzun, boynuzsu bir savunma dişleri vardır. Balinalara, hatta gemi gövdelerine saplanmış olarak bu dişlerden bulunmuştur. On kat daha büyük ve daha güçlü bir narvalın dişi, pekala *Scotia*’nın omurgasındaki deliği açmış olabilir.”

Makalem bayağı tartışıldı. Bazı kimseler için bilimsel yönüyle ilgilenip, okyanusların uçsuz bucaksız derinliklerindeki çağlar ötesi dev yaratıklarla ilgili düşlere daldılar. Daha gerçekçi bazı kimselerse, denizaşırı yolculukların güvenlik içinde yapılabilmesi için, denizlerin bu yaratıktan temizlenmesi gerektiğine karar verdiler.

Bunun üzerine, Amerika Birleşik Devletleri'nin girişimiyle, *Abraham Lincoln* adlı oldukça hızlı bir fırkateyn, hayvanı yakalayıp öldürmek üzere hazırlandı. Gemi Brooklyn limanından ayrılmadan üç saat önce, aşağıdaki mektubu aldım:

Paris Müzesi Profesörü Sayın Pierre Aronnax,
Fifth Avenue Hotel
New York
Beyefendi,

Abraham Lincoln'ün keşif gezisine katılmayı arzu ederseniz, Birleşik Devletler hükümeti, bu girişimde Fransa'yı temsil etmenizden onur duyacaktır. Gemi Kaptanı Komutan Farragut size bir kamara tahsis etmiştir.

Saygılarımla,

J. B. HOBSON

Deniz Kuvvetleri Sekreteri

III

BEYEFENDİ NASIL ARZU EDERLERSE

Mektubu alıncaya kadar, narvalın peşine düşmek aklımın ucundan bile geçmiyordu doğrusu. Oysa mektubu okur okumaz, bu görevin yaşamımın tek amacı olduğunu düşünmeye başladım ve gitmeye karar verdim.

“Conseil!” diye bağırdım.

Conseil benim sadık yardımcımdır. Otuz yaşındaki bu sakın Flaman delikanlısı, on yıldır bütün yolculuklarımda bana eşlik etmiştir. Kendisini çok sever ve güvenirim. Canlıların sınıflandırılmasında da üstüne yoktur. Tek kusuru, benimle hep üçüncü şahıs gibi konuşması ve zaman zaman bunu insanı fitil edecek düzeye vardırmasıdır.

“Conseil!” diye seslendim tekrar. Bu seferki yolculuk oldukça tehlikeli ve bilinmezliklerle dolu olduğundan, gelip gelmeme kararı kendisine aitti.

“Beyefendi beni mi çağırıldılar acaba?” dedi Conseil içeri girerken.

“Evet, evladım. Eşyalarımızı hazırla, iki saat içinde yola çıkıyoruz.”

“Beyefendi nasıl arzu ederlerse. Fosil iskelet ve bitki koleksiyonlarımızı da toplayayım mı?”

“Hayır, onları bizden sonra Fransa’ya gönderecekler.”

“O hâlde, Paris’e dönmüyoruz demek?”

“Hayır, önce *Abraham Lincoln* adlı gemiyle şu ünlü dev deniz canavarının peşine düşeceğiz. Nereye gideceğimiz belli değil. Üstelik çok da tehlikeli bir iş. Gidip de dönmek var. İyi düşün, gelmek istiyor musun?”

“Beyefendi nasıl uygun görürlerse.”

Hemen hazırlandık ve gerekli talimatları verdikten sonra otelden ayrılıp gemiye yetiştik. Hemen Komutan Farragut’un yanına gidip tanıştık ve kamalarımıza yerleştik.

Abraham Lincoln, saatte otuz kilometre hıza ulaşabilen hızlı bir gemiydi ama bu hız bile dev canavara yetişmek için yeterli değildi.

Kaptan hiç zaman kaybetmek istemediğinden, fırkateyn hemen limandan ayrıldı ve Atlantik’in karanlık sularına doğru yola çıktık.

IV

NED LAND

Komutan Farragut, gemisiyle bütünleşmiş, iyi bir denizciydi. Deniz canavarının varlığından kuşku duymuyordu ve onu yok etmeye kararlıydı. Ya o, narvalı öldürecekti ya da narval onu. Ortası yoktu.

Gemi subayları ve mürettebat da, kaptanlarıyla aynı kararlılığa sahiptiler. Gözlerini bir an olsun denizden ayırmıyorlardı. Bunda, canavarı ilk görene vaat edilen iki bin dolarlık ödülün de payı vardı kuşkusuz.

Gemi, deniz memelisini avlamak için gerekli tüm silahlara sahipti. Zıpkınlar ve tüfeklerin yanı sıra dört kiloluk koni şeklinde bir gülleyi on altı kilometre uzağa fırlatabilen kocaman bir top bile vardı.

Ve bir de Ned Land! Zıpkıncıların kralı!

Ned Land, Kanadalıydı. Bu yetenekli ve soğukkanlı zıpkıncının elinden hiçbir deniz canlısı kurtu-

lamazdı. Kırk yaşlarında, uzun boylu, yapılı, ciddi görünümlü bir adamdı. Pek konuşkan olmamasına rağmen –ikimiz de aynı dili konuştuğumuz için– bir süre sonra benimle sohbet etmekten keyif almaya başladı.

Bir gece yine böyle sohbet ederken, sözü deniz canavarına getirip, ne düşündüğünü sordum. Ned Land böyle bir canavarın var olduğuna inanmıyordu!

“Nasıl olur?” dedim, “Siz ünlü bir balina avcısı-sınız, bu dev memelinin varlığından şüphe edecek son kişi siz olmalısınız!”

“İşte bunda yanılıyorsunuz Profesör,” dedi Ned. “Ben birçok dev balina avladım, ama ne kadar büyük olursa olsun kuyruğuyla veya dişiyle bir buharlı gemiye delik açabilecek olanına hiç rastlamadım doğrusu!”

“Ama dişleriyle gemileri delen narvallara rastlanmış...”

“Tahta gemileri... üstelik bunu gözümle de görmüş değilim. Olsa olsa dev bir ahtapot olabilir bu.”

“O hiç olamaz. Ahtapot bir yumuşakçadır ve adı üzerinde, yumuşak bir hayvandır. Ne kadar büyük olursa olsun, bir ahtapot *Scotia* gibi bir gemiye zarar veremez.”

“O zaman siz, dev bir deniz memelisinin var olduğunda diretiyorsunuz?”

“Evet, Ned, mantıken olabilir. Denizin birkaç kilometre altında yaşayan dev bir hayvanın, çok sağlam yapıda olması kaçınılmaz.”

“Neden peki?” diye sordu Ned inanmaz bir havayla.

“Denizin bu kadar derinlerine inildiğinde, basınç aşırı derecede yükselir. Bu kadar yüksek bir basınca da ancak çok sağlam bir organizma dayanabilir.”

“Vay canına!” dedi Ned. “Buna dayanmak için hayvanın, zırhlı fırkateynler gibi sekiz santim kalınlığında demir levhalara benzer bir derisinin olması gerek.”

“Bana inandınız mı şimdi?”

“Eğer böyle bir hayvan varsa, çok güçlü olması gerektiğine ikna oldum evet.”

“Böyle bir hayvan yoksa, kaza nasıl oldu peki sizce?”

“Belki de...” dedi Ned ama fikrini açıkça söylemeye yanaşmadı. Ben de onu fazla zorlamadım doğrusu, çünkü kaza ortadaydı. Gemideki delik kendi kendine olmuş olamazdı ya!

V

RASTGELE!

A*braham Lincoln*, bir süre olaysız bir şekilde ilerledikten sonra, 30 Haziran'da Falkland Adaları açıklarında bir balina gemisiyle karşılaştı. Geminin kaptanı, Ned Land'in yardımını isteyince, becerikli zıpkıncımız, bir yerine iki balınayı birden vurarak kendini bir kez daha kanıtladı.

Fırkateyn hızla ilerleyip 3 Temmuz'da Magellan Boğazı girişine ulaştı, ancak dev canavarın bu dar geçitten geçemeyeceği düşünüldüğünden, rota Güney Amerika'nın alt ucundaki Horn Burnu'na çevrildi. 7 Temmuz'da Pasifik Okyanusu sularında ilerliyorduk.

Canavar en son bu sulara görüldüğünden, gözler dört açılmıştı. Dalgaların arasında bir karaltı görür gibi olup kaç kez heyecanlandık ama nafi. Hayvandan iz yoktu. Körlemesine ilerliyorduk. Ned Land kuşkuculuğunu sürdürüyordu.

“Burada hiçbir şey yok! Olsa da nasıl bulacağız ki? Sizin narval öyle yerinde durup beklemeyi sevmiyor, biliyorsunuz. Çoktan topuklayıp gitmiştir, tabii öyle bir hayvan varsa...” diyordu.

20 Temmuz’da Oğlak Dönencesi’ni kestikten sonra batıya, Pasifik Okyanusu’nun ortasındaki Marquis ve Sandwich Adalarının açığından, Çin Denizi’ne doğru yöneldik.

Canavar son çılgınlıklarını burada yaptığından, hepimiz tetikte suları gözlüyorduk. Kimse yemek yiyemiyor, hiçbirimizin gözüne uyku girmiyordu. Heyecan doruktaydı. Üç aydır sularda gezip de hiçbir sonuç alamamaktan, sinirler iyice gerilmişti ve yine ufukta, boş dalgalardan başka bir şey görünmüyordu.

Sonunda gemide bir tepki hareketi baş gösterdi. Biraz utanç, çokça da öfkeden kaynaklanan bir tepkiydi bu. Mürettebattan subaylara, gemideki herkes, bir hayale inanıp, aylarını boş bir amaç uğruna harcamaktan dolayı kendini “salak gibi” hissetmeye başlamıştı. Geçen boş zamanlarına acıyor, artık geriye dönmek istiyorlardı.

Bunun üzerine 2 Kasım’da, Kaptan Farragut bir anlaşma yaptı. Kendisine üç gün daha tanınmasını istedi. Bu sürenin sonunda canavar yine ortaya çıkmazsa, fırkateyn hemen Avrupa’ya geri dönecekti.

Bu söz, gemidekilerin sinir bozukluğunu yatıştırdı. Herkes tekrar denizi gözlemeye başladı. Bir gün

geçti, iki gün geçti ama yine hayvanın izine rastlayamadık. Gemiden sallandırılan koca koca domuz yağı parçaları da, ancak köpek balıklarının işine yaradı.

Son gece, küpeştede durmuş denize bakıyordum. Conseil de yanımdaydı. Gözler son bir umutla denizi tararken, “İki bin doları cebe indirmek için son şans!” dedim Conseil’e.

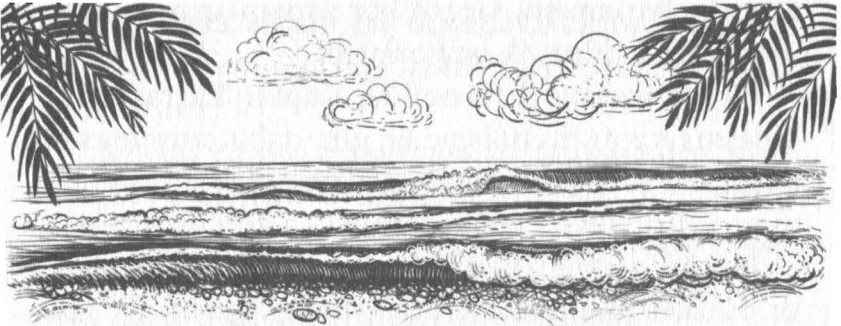
Conseil parayla hiç ilgilenmiyordu.

“Şimdiye çoktan beyefendinin küçük dairesine dönmüş, örneklerimizi sınıflıyor olabilirdik,” dedi.

“Doğru,” dedim, “üstelik dönüşte bizimle dalga geçecekler.”

“Ben de aynı kanıdayım. Anlamıyorum neden, insan beyefendi gibi bir bilim adamı olma onuruna sahip olsun da...” diye övgülere başlamıştı ki, Ned Land’in sesi duyuldu:

“Heyyy! O şey yanımızda, rüzgâraltında!”

VI

TAM YOL İLERİ!

Sesi duyan herkes, işini gücünü bırakıp zıpkıncının yanına koştu. Kalbim kopacak gibi çarpıyordu.

Her yer karanlıktı, ancak geminin üç yüz elli metre kadar ötesinde deniz aşağıdan ışıklandırılmış gibi görünüyordu. Ned yanılmamıştı. Yaratık, yüzeyin beş-altı metre altında ıslıl ıslıl yanıyordu. Uzun bir oval şeklindeydi.

Biz onu incelerken, birdenbire hareket etti! “Üzerimize atılıyor!” diye bağırdım.

“Orna alabanda! Tam tornistan!” dedi Kaptan telaşla ve gemi bir yay yaparak geriye döndü. “Tam yol ileri!”

Şaşkınlık ve heyecandan yerimize mihlanmıştık. Yaratıksa hızını daha da artırmış bize yaklaşıyordu. Gelip etrafımızda döndükten sonra dört-beş kilometre uzaklaştı. Hızını alıp bize doğru tekrar saldırıya geçti, ama beş metre kala aniden duruver-

di. Işığ da sönmüştü. Hemen sonra geminin diğer tarafında yeniden ortaya çıktı.

Biz yaratığı izleyeceğimiz yerde ondan kaçır konna düşmüştük. Bu fikrimi söyleyince Komutan Farragut, “Anlaşılmaz bir yaratıkla karşı karşıyayız. Gemimi tedbirsizce riske atamam, sabahı beklemeliyiz,” diye yanıtladı.

“Artık hayvanın cinsi hakkında şüpheniz kalmadı herhâlde?”

“Hayır,” dedi. “Belli ki dev bir narval bu, hem de elektrikli cinsinden. ”

Geceyi gözümüzü kırpmadan geçirdik. Gece yarısına doğru yaratığın ışığı söndü. Acaba kaçmış mıydı? Biz tam bundan korkarken, tam bire yedi kala, kulakları sağır eden bir ısıklık sesi duyuldu.

“Ned Land, bugüne kadar çok balina çığılığı duymuşsunuzdur herhâlde?” diye sordu Kaptan.

“Çok, ama hiçbirini bana iki bin dolar kazandırmamıştı doğrusu.”

“Ödülünüzü alacaksınız tabii de, söyleyin, bu ses su püskürten balinaların çıkardığı ses mi sizce?”

“Kuşkusuz, ama çok daha kuvvetlisi. Yarın bu dev deniz memelisine iki çift lafım olacak.”

“Sizi dinlerse tabii...”

“Kendisine dört zıpkın boyu yaklaşabilirsem dinleyecektir.”

İkiye doğru tekrar ışık göründü ve iki bin beygir gücünde dev bir makinenin içine dolan buhar gibi sesler duyuldu.

“Vay canına, süvari birliği gücünde bir balina!” diye geçirdim içimden.

Sabaha kadar savaş için her türlü hazırlık yapıldı. Nihayet saat yedide gün doğdu ve saat sekizde sislerin ağır ağır açıldığı sırada, yeniden Ned’in haykırışını duyduk:

“Şu şey tam arkamızda!”

Herkes o yöne baktı.

Fırkateynin birkaç kilometre uzağında, uzun siyah bir gövde dalgaların arasından bir metre kadar dışarı çıkmıştı. Kuyruğunu öyle güçlü sallıyordu ki, geçtiği yerde arkasından köpüklü bir iz bırakıyordu.

Gemi hayvana yaklaşıncaya, ben de onu enikonu inceleme imkânı buldum. Uzunluğu ancak seksen metre kadardı. Bu sırada üstündeki delikten iki buharlı su sütunu yükseldi, kırk metreye kadar çıktı. Bu soluma şeklini görünce hayvanın balinagillerden bir memeli olduğuna emin oldum, ama tamamını göremediğim için türünü tahmin edemedim.

Bu sırada bütün gözler Kaptan’a çevrilmiş, emrini bekliyordu. Kaptan “Tam yol ileri!” deyince, bütün gemi “Oley! Oley! Oley!” diye bağırdı ve tam hız canavara yöneldik.

Ne var ki hayvanı yakalayabilmek mümkün değildi. Bizden çok daha hızlıydı. Kaptan sinirden sakallarını çekiştiriyordu. Ned Land’e dönüp, “Ne yapmalıyız şimdi?” diye sordu.

“Ben geminin baş tarafından uzanan direğin zincirine oturacağım, siz de hızı olabildiğince artıracaksınız. Zıpkın mesafesine gelince şansımı deneyeceğim,” dedi Ned ve zıpkınıyla yerine yerleşti. Geminin hızı son noktaya kadar artırıldı ve bir kovalamacadır başladı. Hayvan ara sıra yavaşlayıp ona yaklaşmamıza izin veriyor, sonra topuklayıp kaçıyordu. Hatta bir seferinde, biz en yüksek hızımızla giderken, etrafımızda alay eder gibi bir tur atmasın mı?

Bunun üzerine sinirinden çıldıran Kaptan, son çare olarak topu kullanmaya karar verdi. İlk atış karavana olunca, topun başına daha deneyimli birisi geçti ve “Bumm!”

Gülle bu kez, “Yaşasın!” sesleri arasında hedefe ulaşmıştı! Ama o da ne? Hayvana çarpıp sekerek sıçradı ve ta ileriye düştü!

“Hey!” dedi yaşlı topçu öfkeyle, “serserinin üzeri on santimlik plakayla kaplı sanki!”

Kovalamaca tekrar başladı.

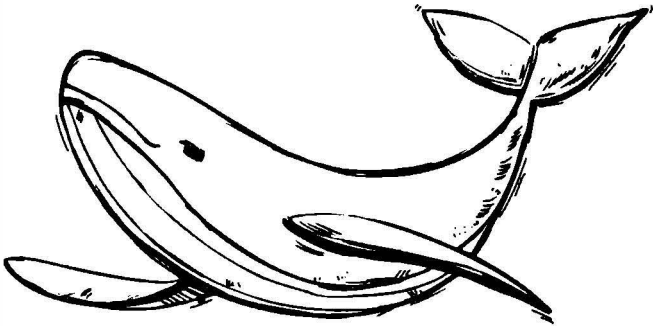
Kaptan, “Gemim havaya uçana kadar peşini bırakmayacağım!” diye bağıırıyordu.

Eninde sonunda hayvanın yorulup yavaşlayacağını düşünüyorduk. Oysa öyle olmadı. Saatler geçti, hayvanda hiçbir yorulma belirtisi görülmedi. Bu arada karanlık çöktü, hayvanın ışığı da azalıp söndü.

İşte o an onu sonsuza kadar kaybettiğimizi düşünüp çok korktum. Yanılmışım.

On bire on kala ışıklar tekrar yandı, ama hayvan hareketsizdi. Belki de uyuyordu. Bunun üzerine Kaptan, balina avlamada çok kullanılan bir taktiği uygulayarak, hayvanı uykusunda zıpkınlamaya karar verdi. Sessizce yaklaştık, Ned nişan aldı ve hayvana beş on metre kala zıpkınını fırlattı.

Zıpkından, sert bir cisme çarpma sesi gelmiş, ışık sönmüştü. Derken, aniden geminin üzerine iki dev su sütunu boşaldı; gemi şiddetli bir darbeye sarsıldı ve kendimi suyun içinde buldum.

VII

TÜRÜ BİLİNMEYEN BİR BALİNA

Düşüşün etkisiyle, beş-altı metre kadar dibe indim. Neyse ki iyi yüzücüyümdür. Birkaç ayak vuruşuyla su yüzüne çıktım. Hemen fırkateyne baktım. Uzakta, karanlıkların arasından geminin ışıkları kaybolmaktaydı.

“İmdat! İmdat!” diye bağırdım umutsuzca.

Giysilerim bedenime yapışmış, hareketlerimi kısıtlıyordu. Son bir kez bağırdım, ağzıma sular doldu, dibe battım.

Birden güçlü bir el beni giysilerimden yakalayıp suyun yüzüne çıkardı.

“Beyefendi omuzuma tutunma nezaketini esirgemezlerse, daha kolay yüzebilirler,” dedi bir ses.

Sadık hizmetkârım Conseil'den başkası değildi bu! Düşüğümü görünce bir an bile duraksamayıp, ardımdan denize atlamıştı.

“Fırkateyn?” diye sordum.

“Beyefendi fırkateyne pek güvenmeseler iyi olur, zira atlamadan önce dümeninin ve pervanesinin kırıldığını duydum,” dedi Conseil.

“Bittik o zaman biz!”

“Belki, ama yine de şansımız var. Birkaç saat içinde çok şey değişebilir.”

Geminin bizi kurtarması olanaksızdı, ama Conseil’in sakın ve soğukkanlı hâli bana da güven vermişti. Önce giysilerimizden kurtulduk. Sonra sırayla, birimiz sırtüstü yatıp, diğeri onu iterek ilerlemeye başladık. Böylelikle yorulmadan gün ağarana kadar yüzebilecektik.

Birkaç saat böyle geçti, ancak sonunda ben yorulmaya başladım. Kollarıma bacaklarıma kramp- lar giriyordu. Beni tutayım derken nefes nefese kalan yardımcıma “Sen git, beni bırak,” dediysem de dinlemedi.

“Beyefendiyi bırakmaktansa, ondan önce boğulmayı yeğlerim,” diye yanıtladı.

Bağırarak istedim, sesim çıkmadı. Bunun üzerine Conseil, “Bize yardım edin!” diye bağırarak başladı.

Durup dinledik.

“Duydun mu?”

Sanki Conseil’in çılgınlığına biri yanıt vermişti.

“Evet, evet!”

Conseil tekrar bağırdı ve bu kez ses belirgin olarak geldi kulağımıza.

O zaman delikanlı omuzumdan destek alıp yarı beline kadar sudan çıktı ve etrafa bakınıp bitkin bir şekilde suya geri indi.

“Gördüm!” dedi tekrar yüzmeye başlamadan önce. “Şimdi susalım, gücümüzü konuşmaya harcamayalım.”

Yardımcım beni bilinmez noktaya doğru sürüklerken, yarı yarıya kendimden geçmişim. Ağzıma tuzlu sular doluyor, gözlerimi açamıyordum. Birden sert bir cisme çarptık. Birinin beni tutup yukarı çıkardığını fark ettim, sonra bayılmışım. Bedenimin ovuşturulduğunu hissederek gözlerimi açtığımda karşımda başka bir yüz vardı.

“Ned!” diye bağırdım.

“Evet, benim,” dedi Ned.

“Siz de mi denize düştünüz?”

“Evet, ama ben daha şanslıydım, çünkü üzerine tırmanacak bir adacık buldum.”

“Adacık mı?”

“Aslına bakarsanız üzerine çıktığım şey dev narvalınızmış ve ben de zıpkınının neden ona işlemediğini anladım”

“Neden işlememiş peki?”

“Bu yaratık çelik levhalardan yapılmış da ondan!”

Hemen kalkıp üzerinde durduğumuz yüzeyi inceledim. Çok sertti. Balinagillerin dokusuyla uzak yakın alakası yoktu. Çağlar öncesi hayvanların kemiksi dokusuna da benzemiyordu. Ne pulu vardı

ne de kabuğu... Gerçekten de birbirine tutturulmuş çelik levhalardan oluşuyordu!

Ne kadar şaşırdığımı anlatamam. Dev bir masal yaratığıyla karşılaşmış olsak bu kadar şaşırmazdım doğrusu. İnsan, doğanın elinden çıkmış olağanüstü varlıkları daha kolay kabullenebilir. Oysa bu devasa nesne, insan elinden çıkmaydı!

Bu, bir tür denizaltıydı ve içinde de kuşkusuz mürettebatı vardı. Biz tam bunları düşünürken, nesne hareket etmeye başladı. Neyse ki düz zemin üzerinde tutunacak bir kulp bulduk.

Ay ışığı altında, pek de yüksek olmayan bir hızla ilerlerken işler yolundaydı. Az sonra Ay kayboldu ve “ya araç birdenbire yoluna suyun altında devam etmek isterse” diye bir korkuya kapıldık. O zaman yandığımızın resmiydi.

Hızımız giderek artıyor, bu arada gün de ağarmaya başlıyordu. Tam yüzeyin yapısını inceliyordum ki, araç suya dalmaya koyuldu.

Can havliyle ayaklarımızı yere vurduk. Dalma-
dan önce içeridekilere sesimizi duyurmalıydık.

“Hay aksi! Açın şu meredi, hey içerdekiler!”
diye bağıırıyordu Ned.

Derken araç durdu, bir kapak açıldı, bir adam göründü, bize bakıp tuhaf bir çığlık attıktan sonra içeri girdi.

Birkaç dakika sonra, içeriden yüzleri maskeli, güçlü kuvvetli sekiz adam çıkıp bizi gizemli aracın içine soktular.

VIII

MOBILIS IN MOBILE (HAREKETLİNİN İÇİNDE HAREKETLİ)

Her şey, biz daha ne olduğunu bile anlayamadan bir çırpıda oluvermişti. Kiminle karşı karşıyaydık acaba, bir tür korsan çetesiyle mi?

Kapak üzerimize kapanır kapanmaz kendimizi koyu bir karanlıkta bulduk. Sımsıkı tutularak, demir merdivenlerden aşağı indirildik ve bir odaya kapatıldık. Yalnız mıydık? Neredeydik? Oda zifiri karanlık olduğundan hiçbir şey göremiyorduk.

Ned çok sinirlenmiş, bağırıp çağırıyordu:

“Kaba adamlar! Yamyam olsalar şaşmam! Ama yok! Kuzu kuzu kendimi yedireceğimi sanıyorlarsa yanılıyorlar!”

Conseil ise çok sakindi, “Sakin olun!” dedi, “Henüz ızgaraya yerleştirilmiş değiliz!”

Bense nerede olduğumuzu anlamak için el yordamıyla odayı keşfe çıktım. Duvarları demir lev-

halardan oluşan, penceresiz, kapısız küçük bir odadaydık. Yer kalın bir keçeyle kaplıydı. Ortada tahta bir masa ve iskemleler vardı.

Derken içerisi çiğ bir ışıkla aydınlanıverdi, kili-din açıldığını duyduk ve iki adam içeri girdi.

Biri kısa boylu, kaslı, siyah saçlı ve bıyıklı, Akdenizli tipi bir adamdı.

Diğeryse uzun boylu, geniş alınlı, düz burunlu, ince uzun parmaklıydı. Yaşını tahmin etmek zordu, otuz beş de olabilirdi elli de. Dik duruşundan kendine güvenli olduğu belli oluyordu. Sakin, cesur, açık yürekli bir adam gibi görünüyordu.

Varlığı, “istemsizce” kendimi güvende hissetmemi sağlayan bu adamın yumuşak ama delici bakışları hiçbir ayrıntıyı kaçırmayacakmış gibi görünüyor, sanki içinizi okuyordu.

Uzun boylusu -belli ki geminin kaptanıydı- bizi tek kelime etmeden dikkatle süzdü, sonra yanındaki dönmüş bilmediğimiz bir dille konuşmaya başladı. Beriki kafasını sallayıp, anlaşılabilir birkaç sözcük söyledi.

“Beyefendi başımıza neler geldiğini anlatsalar, belki bu beyler birkaç sözcük anlayabilirler!” dedi Conseil.

Ben de olan biteni, her heceyi net bir şekilde telaffuz ederek Fransızca anlattım, sonra da resmiyete uygun bir şekilde kendimizi tanıttım.

Uzun boylu adam beni sakince, hatta kibarca ve dikkatle dinledi ama mimikleri söylediklerimi anladığına dair bir belirti göstermedi.

Bunun üzerine Ned'den hikâyemizi bir kez de İngilizce olarak anlatmasını istedim. O da olanları, çok daha hararetli bir şekilde ancak öfkeyle ve bizi bu odaya hapsetmeye hakları olmadığından yakınarak anlattı. Son olarak da işaret diliyle, ne kadar aç olduğumuzu belirtti.

Ne var ki zıpkıncımızın sözleri de anlaşılmış gibi bir etki yaratmadı.

Conseil'in olayı sakın bir Almancayla anlatması da fayda etmeyince, sözü tekrar ben aldım ve olan biteni bir defa da Latince anlattım.

Bu da işe yaramadı. İki adam anlamadığımız dillerinde konuşup dışarı çıktılar.

Adamların hangi ülkeden olduklarını hiç anlamamıştık. Ned öfkeden köpürmüştü, "Bizi burada açlıktan öldürecekler!" diye bağırmaya başlamıştı ki kapı açıldı, içeri bir kamarot girdi. Bize hiç bilmediğimiz bir kumaştan yapılmış giysiler verdi ve biz giyinirken masayı hazırladı.

Öyle şık bir sofraydı ki, kendinizi lüks bir otelin restoranında sanırdınız. Gümüş kapaklı tabaklarda gelen yemekler doğrusu çok lezzetliydi ama ne olduklarını, hatta bitkiler dünyasından mı yoksa hayvanlar dünyasından mı geldiklerini bile anlaya-

MOBİLİS İN MOBİLİ N

madık. İnce bir zevki yansıtan yemek takımlarının hepsi aşağıdaki baskıyı taşıyordu:

Kendisi de hareket eden bir ortamın içinde hareket eden!

Bu slogan tam olarak bu denizaltıyı anlatıyordu. Ortadaki N harfi de denizlerin altına hükmeden gizemli kişinin adının baş harfi olmalıydı!

Böyle düşüncelere dalmışken, Ned’le Conseil yiyecekleri yalayıp yutuyorlardı. Ben de onlara katıldım. İçim rahatlamıştı. Bizi öldürmek niyetinde olmadıkları belliydi.

Yemeğimizi bitirdikten sonra, yerdeki halının üzerinde derin bir uykuya daldık.

IX

NED LAND ÖFKELENİYOR

Ne kadar uyudum bilemiyorum. Tamamen dinlenmiş olarak uyandığımda, arkadaşlarım hâlâ kütük gibi uyuyorlardı. Hapishanemizde pek bir değişiklik yoktu. Yalnızca masa toplanmıştı ve hava zor nefes alınacak kadar ağırlaşmıştı. Odadaki oksijenin tamamına yakınıni kullanmış olmalıydık. Denizaltının havasının acilen yenilenmesi gerekiyordu.

Acaba Kaptan bu sorunu nasıl çözümlemişti? Oksijeni kimyasal yollarla mı elde ediyordu, yoksa havayı yüksek basınç altında depoluyor muydu? Belki de balinalar gibi ara ara yüzeye çıkıp, aracı temiz havayla dolduruyordu?

Ben bunları düşünürken, odaya taze ve tuzlu hava dolmaya başladı. Hemen derin nefesler alıp, canlandırıcı deniz meltemini içime çektim. Gemi hafif hafif sallandığına göre, su yüzüne çıkmış olmalıydık.

Temiz hava gelince arkadaşlarım da gerinerek uyandılar.

“Beyefendi iyi uyudular mı acaba?” diye sordu Conseil.

“Mükemmel! Ya siz, üstadım Ned?”

“Çok derin uyudum. Yanılıyor muyum, yoksa deniz meltemi kokusu mu bu?”

Denizciler hiç yanılır mı? Ned’e olanları anlattım. Böylece fırkateynde duyduğumuz ısıklık seslerinin, denizaltının yüzeyde hava alırken çıkardığı sesler olduğu açığa çıkmış oldu.

“Yemek gelse iyi olacak!” dedi Ned.

“Bizi açlıktan öldürecek olsalar, çünkü akşam yemeğini vermezlerdi,” diye yanıtladım.

“Ne belli?” dedi Ned, “Belki de taze et yemek istiyorlar ve bizi önce semirtip sonra mideye indirecekler?”

“Yamyamların eline düşmüş değiliz, atın bu düşünceleri kafanızdan!”

“Kurt kadar açım ama! Gelsin şu yemek artık!”

“Merak etmeyin, gelir,” dedi Conseil.

“Ne kadar sakinsiniz, açlıktan ölmeniz şikâyet etmeyeceksiniz,”

“Şikâyet ne işe yarar ki?”

“Şikâyet etmeye tabii ki!” diye patladı Ned. “Bu korsan bozuntuları beni burada tıklı tutabileceklerini sanıyorlarsa yanılıyorlar! Gerçekten sizce bizi ne yapacaklar Profesör?”

“Bilemiyorum,” dedim, “Rastlantı eseri bir sırta tanık olduk. Bu, hayatımıza da mal olabilir; yukarıdaki dünyaya geri de yollanabiliriz.”

“Ya da mürettebata katılırız...” dedi Conseil.

“Ya da kaçarsınız!” dedi Ned.

“Bir denizaltı hapisanesinden kaçmak bana pek mümkün görünmüyor doğrusu,” dedim.

“O zaman denizaltıyı ele geçiririz!” dedi zıpkıncımız.

Tartışmaktansa, kabullenme yoluna gittim:

“Şartlara bakmalıyız üstadım,” dedim, “ama bana söz verin, sabırsız davranmayacaksınız. Öfkeyle bir yere varılamaz, durumu sakince kabullenmelisiniz.”

“Söz veriyorum,” dedi Ned ve hepimiz düşüncelere daldık.

Doğrusu bu kadar iyi yönetilen bir gemiden kaçabileceğimizi de, mürettebatla gireceğimiz bir çatışmayı kazanabileceğimizi de hiç sanmıyordum. Bize ne yapacaklarını düşünürken saatler geçti. Ned kafese tıkılmış yırtıcı bir hayvan gibi, yumruklarıyla ve tekmeleriyle duvarları dövüyordu. Açlık kendini iyiden iyiye hissettirdikçe, verdiği söze rağmen Ned’in öfkesi arttıkça arttı, bağırdı çağırdı ama nafiye. Gelen giden olmadı.

Saatler akıp gittikçe, uzun boylu yabancının asil duruşu, yumuşak bakışları, güven verici havası aklımdan silindi. Bu esrarengiz adamı acımasız bir

canı, amansız bir düşman olarak görmeye başladım. Demek bizi bu dar hücrede açlıktan kıvrana kıvrana ölmeye terk edecekti?

Hayal gücümün etkisiyle benliğimi bir korku kapladı. Conseil hâlâ sakindi, Ned ise avazı çıktığı kadar bağırıyordu.

Tam o anda bir tıkırtıyla kilit açıldı, kamarot belirdi. Ben engel olmaya kalmadan, Ned adamın üzerine atlayıp boğazına yapışınca, ikimiz birden adamı kurtarmak için atıldık.

Tam o anda şu Fransızca sözleri duyarak yerime çakıldım:

“Sakin olun üstat Land, siz de Sayın Profesör, lütfen beni dinleyin!”

X

DENİZLERİN EFENDİSİ

Konuşan, geminin komutanıydı.

Bu sözler üzerine, Ned Land hemen doğruldu. Yarı yarıya boğulmuş olan kamarot da sendeleyerek çıktı.

Komutan, masanın kenarına dayanmış, büyük bir dikkatle bizi izliyordu. Konuşup konuşmamakta kararsız mıydı? Yoksa demin Fransızca konuştuğu için pişman mıydı? Kim bilir?..

Hiçbirimizin bozmaya cesaret edemediği kısa bir sessizliğin ardından:

“Beyler,” dedi sakın ama insanın içine işleyen bir sesle, “Fransızcanın yanı sıra, İngilizce, Almanca ve Latince de biliyorum. Daha ilk karşılaşmamızda size yanıt verebilirdim ama önce sizi tanıyıp, sonra da biraz düşünmek istedim. Aynı hikâyeyi sizden dört farklı dilde dinleyerek, kim olduğunuz hak-

kında fikir sahibi oldum: Paris Doğa Tarihi Müzesi Profesörü Pierre Aronnax, hizmetkârı Conseil ve ABD donanmasına ait *Abraham Lincoln* fırkateyninde görevli Kanadalı zıpkıncı Ned Land.”

Bu yabancı, dilimizi aksansız bir şekilde, gayet rahat ve akıcı konuşuyordu ama yine de bir hemşehrim olmadığını “hissettim”.

“Bu ikinci ziyaretimin bayağı geciktiğini düşünüyorsunuz, ama size karşı nasıl bir tutum takınacağıma karar vermeden önce düşünmek istedim. İnsanlıkla tüm bağlarını koparmış bir adamım ben ve siz de gelip yaşantımı allak bullak ettiniz...”

“İstemeyerek...” dedim.

“İstemeyerek ha?” diye yanıtladı yabancı. “Fırkateyn beni bütün denizlerde istemeyerek mi aradı? Siz o fırkateyne istemeyerek mi bindiniz? Top gülleniz istemeyerek mi gemimin zırhından sekti? Ned Land zıpkınını istemeyerek mi üstüme fırlattı?”

Bu sözlerin altında bastırılmış bir öfke seziliyordu.

“Ama beyefendi,” dedim, “Denizaltınızın neden olduğu kazaların tüm dünyayı ayağa kaldırdığından haberiniz bile yok. Bu anlaşılabilir olayın altındaki gizem için ne varsayımlar uyduruldu. Biz o fırkateynle, denizlerimizi dev bir canavardan kurtarmak için yola çıkmıştık.”

Bunun üzerine, dudaklarında hafif bir gülümsemeyle, “Bay Aronnax, fırkateyn bir denizaltı olduğunu bilse bombalamaz mıydı yani?” diye sordu.

Mahcup oldum, çünkü Komutan Farragut'un bir denizaltıyı da gözünü kırpmadan bombalayacağını biliyordum.

"Sizi düşman olarak görmekte haklı olduğumu anlıyorsunuz artık," dedi komutan. "Size misafirperverlik göstermem için hiçbir neden yok. Sizi doğruca denizin dibine gönderebilirdim. Buna hakkım yok muydu?"

"Ama bu çok vahşice olurdu, uygar bir adama yakışmazdı."

"Profesör, ben sizin uygar dediğiniz adamlardan değilim! Yalnız benim bildiğim nedenlerle, toplumla olan bütün bağlarımı kopardım. Dolayısıyla toplumun kurallarına uymam gerekmiyor, siz de sakın bana bu kurallardan bahsetmeyin!"

Bunları söylerken, gözlerinden bir öfke parıltısı geçti. Bu adam kendini tüm dünyadan soyutlamış, erişilmez bir özgürlük kazanmıştı! Ona kim karşı durabilirdi ki?

Ben bunları düşünürken, o da bir süre içine çekilip sustu, sonra, "Başta kararsız kaldım ama sonra size merhamet göstermeye karar verdim. Kader sizi buraya attığına göre, gemimde kalabilirsiniz. Burada özgür olacaksınız ama bir şartım var. Bunun için de söz vermenizi istiyorum," dedi.

"Nedir şartınız?"

"Öngörülmecek bazı durumlarda, birkaç saat veya birkaç gün odalarınızda kilitli kalacaksınız.

Böylece sizi her türlü sorumluluktan kurtarmış oluyorum. Bu koşulu kabul ediyor musunuz?”

Demek bu gemide, hâlâ kanunlara tabi olan insanların görmemesi gereken şeyler oluyordu!

“Kabul!” dedim, “Ama bir sorum olacak.”

“Buyurun!”

“Özgürlükle neyi kastediyorsunuz?”

“İstediğiniz her yere girip çıkabilirsiniz, aynı arkadaşlarım ve benim gibi.”

“Bunun bir hapishanenin içinde dolaşmaktan ne farkı var? Bu, bizim için yeterli olamaz.”

“Olmak zorunda.”

“Ülkemizi, arkadaşlarımızı, ailemizi göremeyecek miyiz yani?”

“Ben fırsatını bulursam kaçmayacağıma söz veremem,” diye atıldı Ned hemen.

“Sizden buna söz vermenizi isteyen yok,” dedi komutan.

“Ama bu zalimlik!” dedim.

“Hayır, bu merhamet!” diye yanıtladı komutan. “Siz bana saldırdınız. Kimsenin bilmemesi gereken bir sırrı öğrendiniz. Şimdi bu sırla sizi insanların dünyasına nasıl gönderirim?”

Söyleyecek söz yoktu. Ölmeyi seçmeyeceksek, gemide kalacaktık.

“Zaten,” dedi yabancı, “sizin için büyük bir fırsat bu, Profesör. Denizin derinlikleriyle ilgili kitabınız kütüphanemde. Çok güzel bir kitap ama bu

denizaltıda gezerken, kimsenin bilmediği sırları bizzat kendiniz gözlemleyerek, çalışmalarınızı ilereletebilirsiniz.”

Doğrusu komutanın bu sözleri aklımı çelmedi desem yalan olur. Bulunmaz bir fırsattı bu. Bedeli özgürlüğüm olsa bile...

“Son bir sorum daha var. Size nasıl hitap edeceğiz?”

“Bana Kaptan Nemo deyin. Siz de bundan böyle *Nautilus*’un yolcularısınız.”

Bu konuşmadan sonra Conseil ile Ned, yemek yemeğe odamıza gittiler. Biz de Kaptan Nemo ile yemek odasına geçtik. Çok zevkli döşenmiş bir odaydı burası. Raflarda şık ve pahalı yemek takımları diziliyordu.

Sonra, yine ne olduklarını anlayamadığım yemeklerle donanmış bir masaya oturduk.

“Bunların hepsi denizden elde edilen malzemelerle yapıldı,” diye açıklamaya başladı Kaptan Nemo. “Asla kara hayvanlarının etini kullanmıyoruz. Bakınız şu, deniz kaplumbağası filetosu. Diğer köpek balığı ciğeri. Bu krema, balina sütü ve yosun şekeriyle yapıldı. Şu leziz tatlı da deniz anemonu reçeli.”

Ben, hepsi de çok lezzetli olan yemeklerden tatkarken, o devam etti:

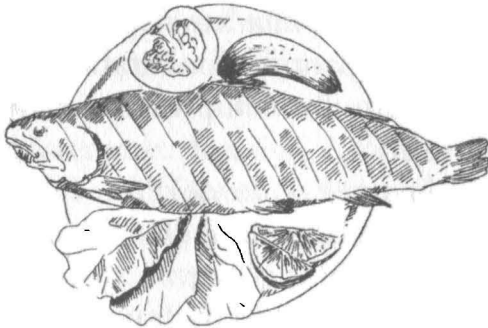
“Üstelik giyeceklerimizi de denizden elde ediyoruz. Bu kumaşlar, yumuşakçaların kayalara tutun-

mak için kullandıkları iplikçiklerden dokunup, deniztavşanlarından elde edilen mor renkle boyandı. Yataklarınız en yumuşak deniz otlarıyla dolduruldu. Her şey denizden geliyor ve bir gün yine ona dönecek!”

“Denizi seviyorsunuz!”

“Evet! Deniz her şeydir! Dünya’nın çoğu denizlerle kaplıdır. Denizlerin içinde on üç binden fazla canlı türü yaşar. Gerçek huzuru ancak denizde bulabilir insan. Denizler diktatörlere ait değildir! Denizin yüzeyinde savaşlar, çarpışmalar olabilir ama on metre aşağıya indiğinizde diktatörlerin hükümranlılığı sona erer. Bağımsız olabileceğiniz tek yerdir deniz. Burada efendi yok! Burada özgürüm!”

Coşkuya kapılan Kaptan Nemo bir anda susuverdi. Sakinleşti ve bana dönüp, “Şimdi, *Nautilus*’u gezmek isterseniz emrinize amadeyim Profesör,” dedi.

XI

« NAUTILUS »

Kaptan Nemo beni bir başka odaya götürdü. Burası çok şık döşenmiş bir kütüphaneydi. Geniş raflarda, sıra sıra ciltli kitaplar diziliydi.

“Buradakinden öte bir huzur ve sessizlik başka nerede bulunabilir?” diye sordu.

“Doğru,” dedim. “Harika bir kütüphaneniz var. Size denizin altında eşlik eden, altı-yedi bin kitaplık bir kütüphane...”

“On iki bin,” diye düzeltti Kaptan Nemo. “Onlar karayla tek bağlantım. Son kitabımı denize açtığımız gün aldım. Bu kütüphaneyi istediğiniz gibi kullanabilirsiniz.”

Hayran olmamak elde değildi. Teşekkür edip rafları incelemeye başladım. Her dilden bilim, ahlak ve edebiyat kitabı olmasına rağmen hiç siyasal ekonomi kitabı yoktu. Kitapların rastgele bir düzenle yerleştirilmiş olması, Kaptan Nemo’nun

her tür kitabı okuyan bir kitap kurdu olduğunu gösteriyordu. En güzel tarih ve şiir kitapları, en iyi romanlar özenle seçilmişti ama yoğunluk bilim kitaplarındaydı. Burada benim iki ciltlik kitabımı da görmek gurur vericiydi. Belki de Kaptan'ın bize gösterdiği merhameti, bu kitaba borçluyduk.

“Bu kütüphane bir hazine değerinde,” dedim, “kullanmama izin verdiğiniz için çok teşekkürler.”

“Dahası da var.”

Böyle deyip bir başka kapıyı açtı. Geniş ve çok iyi aydınlanmış bir salona girdik. Doğa ve sanat şahe-serleriyle dolu bir müzeydi burası. Duvarlarda eski büyük ustaların tabloları, kaideler üzerinde Antik Çağ'ın en güzel heykellerinin küçük kopyaları vardı.

Şaşkınlığım giderek artıyordu.

“Siz bir sanatçısınız demek?” diye sordum

“Yalnızca bir amatör diyelim... Eskiden hevesli bir araştırmacıydım, bu sanat eserlerini zevkle bir araya getirdim. Bunlar, benim için artık ölmüş olan dünyadan kalan son anılarım,” dedi.

“Ya bu müzisyenler?” diye sordum, salonun bir köşesine yerleştirilmiş büyük orgun üzerinde duran notaları göstererek. Rossini, Mozart, Beethoven, Haydn, Wagner... Demek Kaptan Nemo iyi bir müzik tutkunuydu aynı zamanda...

O ise susup düşüncelere dalmış, varlığını unutmuş gibiydi. Onu rahatsız etmek istemedim, salonu dolduran nadir parçaları incelemeye devam ettim.

Bu ilginç müzede, sanat eserlerinin yanı sıra doğadan nadir bulunan örnekler de sergileniyordu. Kaptan Nemo'nun deniz altından kendi topladığı bitkiler, kabuklar ve diğer okyanus canlılarıydı bunlar. Salonun ortasında, çevresi altı metreyi bulan dev bir deniztarağından yapılmış, fıskiye bir havuz vardı. Etrafında ise, camlı vitrinlerde, hiçbir doğa bilimcinin görmediği örnekler diziliyordu. Renğârenk polipler, süngerler, mercanlar, denizyıldızları, denizkestaneleri, dev deniz salyangozları, bin bir çeşit sedefli deniz kabuğu... Bunları görünce ne kadar heyecanlandığımı tahmin edersiniz.

Ayrı bir bölümdeyse paha biçilmez bir koleksiyon vardı – dünyanın dört bir yanından toplanmış, nadir bulunan pembe, yeşil, sarı, mavi, siyah inciler... Bunlardan bazıları, güvercin yumurtasından bile daha büyüktü.

Bu hazinenin değerini saptamak imkânsızdı. Kaptan Nemo bu kadar nadide örneği bir araya getirmek için milyonlar harcamış olmalıydı.

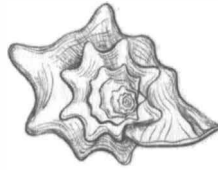
Tam ben bunları düşünürken, “Bir doğa bilimci olarak deniz kabuğu koleksiyonum ilginizi çekmiş olmalı, ama bunların benim gözümde ayrı bir değeri var, çünkü hepsini teker teker kendi elimle topladım,” dedi.

“Avrupa'nın hiçbir müzesinde bulunmayan bu zenginlikleri toplayarak dünyayı dolaşmak büyük bir zevk. Şimdi ben asıl, bu geziyi yapmanızı sağ-

layan *Nautilus*'un gizemlerini merak etmeye başladım,” diye cevap verdim.

“Bay Aronnax,” dedi Kaptan, “dediğim gibi istediğiniz her şeyi sorabilirsiniz. Gemiye işleten araçların hepsini size göstereceğim, ama isterseniz önce size ayrılan kamaraya yerleşin.”

Kaptan Nemo'yu izledim. Kendi odasının bitişiğinde bulunan; yatağı, tuvaleti ve zarif mobilyalarıyla çok şık bir odaya götürdü beni. Ona nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyordum. Sonra beni odasına davet etti, bir koltuğu işaret edip, “Buyurun ve anlatacaklarımı dinleyin,” diye anlatmaya başladı.

XII

ELEKTRİĞİN GÜCÜ

“**B**akın beyefendi,” dedi Kaptan Nemo odasının duvarına asılı cihazları göstererek, “*Nautilus*’u yönetirken işte bu aygıtlardan yararlanıyorum.”

Burada termometre, barometre, higrometre, pusula, sekstant, kronometre, dürbün gibi alışılmış gemicilik aygıtlarının dışında bir de bazı kadranlar vardı. Bunlar sayesinde, dış basıncın yanı sıra denizaltının hangi derinlikte olduğu, yaklaşan fırtınalar, derinliklerin sıcaklığı belirlenebiliyordu.

“Bir de tabii,” dedi Kaptan, “güçlü, hızlı, kolay kontrol edilebilen ve her işte yararlandığım temel etken var. Denizaltını onunla aydınlatıyor, ısıtıyor ve hareket ettiriyorum. Bu etken de elektrik.”

“Elektrik mi?” diye sordum şaşkınlıkla, “Bu kadar yüksek hızlara elektrikle mi ulaşıyorsunuz yani?”

“Evet, ama başkalarınınkine benzemeyen bir elektrik benimki.”

“Peki, nasıl üretiyorsunuz bu elektriği?”

“Tabii ki deniz aracılığıyla. Biliyorsunuz deniz suyu yüksek oranda sodyum içerir. İşte ben de bu sodyumu alıp cıvayla karıştırarak elde ettiğim, sodyum cıva pilini kullanıyorum. Bu sistemde cıva hiçbir zaman tükenmiyor, sodyumu da her an denizden karşılayabiliyorum.”

“Peki, sodyumu deniz suyundan ayırmak için de enerji gerekmiyor mu?”

“Kuşkusuz, ama onun için de kömür kullanıyorum. Denizin altında engin kömür yatakları var. Biraz sabrederseniz bu işleme de tanık olacaksınız zaten.”

“Ya soluduğumuz hava?”

“Onu da üretebilirdim aslında ama gerek yok. İstedğim zaman su yüzeyine çıkarak havayı yenilemek çok daha kolay. Ayrıca havayı elektrik aracılığıyla basınç altında sakladığım depolarım da var. Böylece gerektiğinde denizaltında daha uzun süre kalabiliyorum.”

“Hayran kaldığımı gizleyemeyeceğim. Siz elektriğin dinamik gücünü, herkesten önce yaşama geçiren kişisiniz!”

“İnsanoğlu bunu ne zaman yapar bilemem ama *Nautilus* bu şekilde saatte seksen kilometrelik bir

hıza ulaşabiliyor. Gelin size geminin arka tarafını da gezdireyim.”

Ön tarafı biliyordum gerçekten de, ama arka tarafı hiç görmemiştim. Önde, su geçirmez bölmelerle birbirinden ayrılmış olarak kütüphane, yemek salonu, büyük salon, Kaptan’ın ve benim odalarımız ve hava deposu vardı. Koridordan denizaltının merkezine geldik. Burada, yan duvarında demir bir merdiven bulunan bir çeşit kuyu vardı.

“Buradan filikaya çıkılıyor,” diye açıkladı Kaptan Nemo. “Üzeri kapalı bir filika bu, dipte bile olsam filikaya binip yüzeye çıkabiliyorum. Sonra da üzerini açıp yelkenimi takıyor veya kürek çekerek dolaşıyor, balık tutuyorum.”

“Nasıl geri dönüyorsunuz peki?”

“Filika *Nautilus*’a telgraf teliyle bağlı. Denizaltının beni almaya gelmesi için bir mesaj göndermem yeterli.”

Gezmeye devam ettik. Conseil’le Ned Land’in keyifle yemek yedikleri odanın ötesinde, geniş kilerlerin arasında bir mutfak vardı. Burada yemekler yine elektrikle pişiriliyor, mutfağın yanındaki banyoda, hem sıcak hem de soğuk suyun aktığı musluklarıyla, güzel bir banyo bulunuyordu.

Sonra mürettebat yatakhane ve yine su geçirmez bir bölmeyle ayrılmış kocaman bir makine daireesi geliyordu. Burada üretilen elektrik enerjisi, bir düzeneikle pervaneyi çalıştırıyordu.

“Bütün bunlar inanılmaz!” dedim. “*Nautilus*’un nasıl bu kadar yüksek bir hıza ulaşabildiğini, yukarı aşağı nasıl çıkabildiğini ve derinliklerdeki yüksek basınca nasıl dayanabildiğini doğrusu hiç anlayamıyorum. Sorsam, size saygısızlık mı etmiş olurum?”

“Kesinlikle hayır,” dedi Kaptan Nemo, “Bu gemiden hiç ayrılmayacağınıza göre, *Nautilus*’la ilgili her şeyi öğreneceksiniz!”

XIII

AÇIKLAMALAR

Salona geçip divana oturduk ve Kaptan Nemo bana denizaltının işleyişini ince hesaplarla ve bütün ayrıntılarıyla anlatmaya başladı. Denizaltı, iki ucu konik, sekiz metre çaplı, yetmiş metre uzunluğunda bir silindir şeklindeydi. T şeklinde demirlerle birbirine tutturularak sağlamlaştırılmış, çelik sacdan yapılmış bir iç ve bir de dış kabuğu vardı.

Depolarına su doldurarak dibe dalıyor, sonra bu suyu elektrik enerjisiyle çalışan güçlü pompalarla boşaltarak yeniden yüzeye çıkabiliyordu.

Denizaltının dümencisi üst tarafta, yüksek basınçlara dayanıklı dışbükey camlarla kaplı bir bölmede oturuyor ve geminin hareketlerini yönetiyordu. Gerektiğinde denizin altı, güçlü bir elektrik reflektörüyle aydınlatılıyordu. İşte bizim *Abraham Lincoln*'den gördüğümüz ışık da bu olmalıydı.

“Peki, *Scotia*'ya nasıl çarptınız?” diye sordum.

“Tamamen rastlantı,” diye cevap verdi. “İki metre aşağıdan giderken gemiye tosladık. Önemli bir hasar da olmadı zaten.”

“Peki ya *Abraham Lincoln*?”

“Burada bir saldırı söz konusu olduğu için kendimi savunmam gayet doğaldı.”

“Doğrusu müthiş bir geminiz var!”

“Evet, *Nautilus*’u canımdan çok seviyorum! Onun içinde insan tamamen güvendedir. Çok sağlamdır, yanmaz, yakıtı bitmez, fırtınalardan etkilenmez, içinde huzurla yolculuk edebilirsiniz. Dünyanın en mükemmel gemisidir o!”

“Peki, *Nautilus*’u nasıl gizli saklı inşa edebildiniz?” diye sordum merakla.

“Ben mühendisim ve onu kendim tasarladım. Her parçası dünyanın farklı bir yerinde yaptırılıp, ıssız bir adaya taşındı. Orada, gemiyi cesur arkadaşlarımla birlikte yaptık. İşimiz bitince de bütün izleri yok edip adadan ayrıldık,” diye yanıtladı.

Böyle bir denizaltı için bir servet harcanmış olmalıydı. Onu da sormaktan çekinmedim ve içindekilerle birlikte toplam dört-beş milyon franka mal olduğunu öğrendim.

“Çok zenginsiniz demek?” diye sordum.

“Sonsuz bir zenginliğe sahibim, hatta istesem Fransa’nın on milyarlık borcunu bir çırpıda ödeyebilirim,” diye yanıtladı.

Ağzım açık bakakaldım. Beni saf bulup dalga mı geçiyordu acaba? Bunu daha sonra öğrenecektim.

XIV

KARA AKINTI

Denizler altındaki gezimiz 8 Kasım'da, Japonya kıyılarının üç yüz mil açığından başladı.

Kaptan Nemo, bulunduğumuz noktayı sekstant ile belirledi; sonra da, beni salonda çıkış noktamızın işaretli olduğu haritanın başında bırakarak odasına çekildi. Ben de, gizli yaşamına rastlantı eseri katılan yabancıları gayet kibar bir şekilde denizaltısında ağırlayan bu gizemli adamın, daha hangi ulustan olduğunu bile bilmediğimi düşünerek, haritayı incelemeye koyuldum.

Denizlerin içinde de aynı kıtalardaki gibi akarsular vardır. İşte bizim gezimiz de bunlardan biri olan Japon sıcak su akıntısı Kuro Şivo (Kara Akıntı) üzerinde başlıyordu. Yönümüz doğu-kuzeydoğuydu. Pasifik Okyanusu'nda akıntının izlediği yolu takip ederken, Conseil ile Ned Land salona

girdiler. Girmeleriyle, müzedeki dünya harikalarını görüp şaşkınlıktan donakalmaları bir oldu.

Harika bir sınıflandırıcı olan Conseil, hemen buradaki örnekleri sınıflandırmaya girişti. Kaptan Nemo'dan neler öğrendiğimi merak eden Ned Land ise beni soru yağmuruna tuttu. Bu adam kimdi? Nereden gelip nereye gidiyordu? Bizi nereye sürüklüyordu ve daha binlercesi...

Bütün öğrendiklerimi anlatıp, onun öğrendiklerini sordum.

"Hiçbir şey!" dedi. "Mürettebattan bir tek kişi bile görmedim. Acaba mürettebat yerine de elektrikten mi yararlanılıyor? Kaç kişi var bu gemide sizce Bay Aronnax?"

"Hiç bilmiyorum üstadım Ned," diye yanıtladım. "Zaten gemiden kaçma planlarınızı da bir süreliğine bir kenara bırakmanızı öneririm, çünkü bu gemi modern endüstrinin bir harikası. Böyle bir şeyi gördüğüme çok memnunum doğrusu!"

"Ama hiçbir şey gördüğümüz yok ki, suların altında körlemesine ilerliyoruz..."

Tam bu sırada aniden elektrikler söndü ve biz korkuyla ne olduğunu anlamaya çalışırken, bir kayma sesi eşliğinde salonun iki yanından içeriye gün ışığı doldu. İki yanımızda okyanusun aydınlık suları uzanıyor, bizi bu sulardan kalın kristal levhalar ayırıyordu. Su öyle berraktı ki, insan bir kilometrelik bir alanı pırıl pırıl görebiliyordu.

Muhteşem bir manzaraydı bu! Işığın şeffaf su katmanları arasından kırılırken oluşturduğu mükemmel yansımalar sözcüklerle anlatılamaz güzellikeydi.

Biz büyülenmişçesine dışarıya bakarken Conseil, “Görmek istiyordunuz dostum Ned, işte buyurun bakın!” dedi.

“İlginç! Çok ilginç! Peki, balıklar hani?” diye mırıldandı tüm öfkesini unutmuşa benzeyen Ned hayranlıkla.

“Ne fark eder ki, nasıl olsa hiçbirini tanımayacaksınız!” dedi Conseil.

“Ben? Bir balıkçı?” diye itiraz etti Ned.

Conseil de müthiş sınıflandırma bilgisiyle balıkları anlatmaya girişti: “Omurgalılar takımının dördüncü kolunu oluşturan, soğukkanlı, solungaç solunumu yapan ve suda yaşayan canlılardır. Kemikli balıklar ve kıkırdaklı balıklar olarak iki sınıfa ayrılırlar. Siz bir balıkçısınız ama balıkları doğru bir şekilde sınıflandıramayacağınıza bahse girerim.”

“Bilakis,” dedi Ned ciddi ciddi. “Balıklar ikiye ayrılır – yenilebilenler ve yenilemeyenler!”

“Ne oburca bir sınıflandırma! Peki, kıkırdaklı balıklarla kemikli balıkların farklarını biliyor musunuz bakalım?”

Ned tabii ki bu farkları bilmiyordu ve doğrusu bu konuyla hiç de ilgilenmiyordu. Conseil balık alt gruplarını saydıkça, o da, “Harika!” – “Vasat!” –

“Çok lezzetli!” – “Yaramaz!” diye fikir beyan ediyordu.

Bu sırada camların önünden balık sürüleri sökün etmeye başladı.

“İşte balıklar! Aynı bir akvaryumda gibiyiz!”

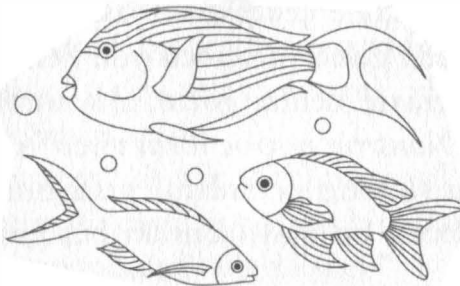
“Tek bir farkla, buradaki balıklar havadaki kuşlar kadar özgürler!” dedim.

“Conseil, dostum, sınıflayın haydi!” dedi Ned.

“Yapamam,” diye yanıtladı sadık yardımcım, “Bu, efendimin işi; ben yalnızca isimleri sınıflandırabiliyorum.”

Oysa Ned hemen her balığın adını biliyordu. Böyle olunca Conseil’le ikisi, müthiş bir doğa bilimci takımı oluşturdular ve iki saat boyunca Japon Denizi’nin rengârenk balıklarını gözlemlediler.

Derken kapaklar kapandı, ışıklar yandı. Ned’le Conseil kamaralarına döndüler, ben de odamda nefis yemeğimi yedikten sonra, deniz yosunlarından yapılma yumuşacık yatağımda derin bir uykuya daldım.

XV

DAVET MEKTUBU

Kaptan Nemo'yu ne ertesi gün ne de sonraki gün hiç görmedik. Ortada başka kimse de yoktu. Gemi aynı yönde ve elli-altmış metre derinlikte ilerlemeye devam ediyordu. Biz de özgürlüğümüzün tadını çıkardık. Salonda incelemeler yaptık, lezzetli yemeklerimizi yedik.

11 Kasım'da, *Nautilus* havasını tazelemek için yüzeye çıktı. Ben de Kaptan Nemo'yu görmek ümidiyle yukarı platforma tırmandım. Tuz kokulu deniz havasını içime çekerken ayak sesleri duyarak sevindim ama gelen yardımcısıydı. Beni fark etmeden dürbünüyle denizi gözledi, kontrol paneline yaklaşıp "*Nautron respoc lorni virch*" dedi ve aşağı indi. Bu sözlerin ne anlama geldiğini hiç bilmiyorum. Ancak bu olay, sonraki beş gün boyunca yinelenildi.

Artık Kaptan Nemo'yu görmekten umudumu kesmiştim ki, 16 Kasım günü masamda şu mektubu buldum:

Profesör Aronnax, Nautilus.

Kaptan Nemo, Profesör Aronnax'ı, yarın sabah Kaptan'ın Crespo Adası'ndaki ormanlarında düzenlenecek olan av partisine davet eder. Profesörün bu partiye katılımını engelleyecek bir durum ortaya çıkmamasını dilerken, arkadaşlarının da kendisine eşlik etmesinden memnuniyet duyacağını belirtir.

Nautilus'ın Komutanı, Kaptan NEMO.

“Av partisi mi! Harika!” diye haykırdı Ned.

“Demek bu tuhaf adam karaya da çıkıyormuş,” dedi Conseil.

Bana sorarsanız, karadan nefret eden bir adamın bizi ormanda ava davet etmesi tam bir çelişkiydi. Haritada adayı buldum. Üç bin kilometre kadar yol katetmiştik demek.

Ertesi gün Kaptan Nemo beni büyük salonda bekliyordu. Sanki bir haftadır ortadan kaybolan kendisi değilmiş gibi selam vererek, daveti kabul edip etmediğimizi sordu.

“Evet, hazırız,” dedim, “Yalnız, nasıl oluyor da karayla bütün ilişkisini koparmış bir adam, Crespo Adası'nda orman sahibi olabiliyor?”

“Beyefendi,” dedi, “bu ormanlar adanın üzerinde değil ki, denizin altında!”

“Denizin altında ha? Peki, nasıl gideceğiz oraya?”

“Yürüyerek.”

“Yürüyerek?”

“Hem de kupkuru ayaklarla.”

“Bir de avlanarak?”

“Avlanarak, evet.”

“Elimizde tüfekte?”

“Elimizde tüfekte.”

Kaptan’a tuhaf tuhaf baktım. “Kafadan sakat herhâlde... Tüh! Deli değil de gizemliyken daha iyiydi,” diye geçirdim içimden.

Kaptan önce beni kahvaltıya davet etti. Tek sözcük etmeden kahvaltısını bitirdikten sonra da şöyle dedi:

“Profesör, sizi adada ava davet edince, kendi kendimle çeliştiğimi düşündünüz. Deniz altı ormanlarından bahsettiğimi söyleyince de beni deli sandınız. Oysa insanları böyle kolayca yargılamak gerekir.”

İtiraz edecek oldum, beni susturup devam etti.

“Bu dediklerimi gerçekten de yapacağız. Deniz altında yürümeye uygun giysi ve başlıklarımızı takıp, soluyacağımız havayı da sıkıştırılmış hâlde metalik bir depoyla sırtımızda taşıyacağız.”

Kaptan Nemo, bugüne dek hiç duyulmamış olan bu su altı donanımlarını, sanki çok basit bir sistem-

miş gibi ayrıntılarıyla anlatmaya girişti. Sırtımızdaki depo, dokuz-on saat süreyle oksijen gereksinimimizi karşılayabiliyordu. Buraya bağlı borularla nefes alıp verecektik. Yolumuzu, Ruhmkorff aygıtı denilen pilli bir fenerle aydınlatacaktık.

Bütün bunları şaşkınlıkla dinleyip, “Ya tüfekler?” diye sordum.

“Bizim tüfeklerimiz de özel. Basınçlı havayla çalışıyorlar,” diye açıkladı bunu da. “Fırlattıkları cam kapsüller, yüksek voltajlı elektrik içeriyor ve değdiği anda hayvanı yıldırım çarpmış gibi öldürüyor.”

“Bana söyleyecek söz bırakmadınız,” dedim. “Nereye giderseniz, peşinizdeyim.”

Sonra, giyinmek üzere makine dairesinin yanındaki küçük bir bölmeye geçtik.

XVI

DENİZ ALTI GEZİNTİSİ

Deniz altı giysileri duvarda asılıydı.

“Sevgili Ned, üzgünüm ama Crespo ormanları denizin altındaymış, ava bunları giyerek çıkıyoruz,” dedim.

Giysilere iğrenerek bakan Ned, “Size iyi şanslar, ben bu işte yokum,” diyerek avdan vazgeçti. Sadık Conseil'im ise beni yalnız bırakmadı.

Gerçekten de oldukça tuhaf görünümlü olan giysilerimizi giydik, metalik başlıklarımızı taktık, hava depolarımızı ve özel tüfeklerimizi kuşandık. Kaptan Nemo'nun iri kıyım bir adamı da bizimle geliyordu. Üzerimizdekilerin ağırlığıyla zar zor yürüyerek, Ned'in alaylı bakışları altında ayrı bir bölmeye geçtik. Bütün kapılar kapanıp da etraf zifiri karanlık olunca, ayaklarımızdan yukarıya doğru suyun yükseldiğini hissettim. Oda suyla dolunca kapı açıldı ve dışarı çıktık.

Denizin altında yaptığımız bu olağanüstü geziyi anlatmaya sözcükler yetmez!

Kaptan Nemo önden ilerliyor, biz de arkasından gidiyorduk. Arşimed'in ünlü fizik yasası gereği, suyun kaldırma kuvveti üzerimizdekilerin ağırlığını almıştı ve kuş gibi hafiflemiştik. On metrelik bir derinlikte olmamıza rağmen, etraf güneş ışınlarının etkisiyle pırıl pırıldı.

İncecik, toz gibi deniz kabuklarıyla kaplı bir kumun üzerinde yürüyorduk. Az sonra, üzeri rengârenk bitkimsi deniz canlılarıyla kaplı kayalar çıktı karşımıza.

Mantar şeklinde mercanlar, mor polipler, mavi uzantılı düğmemsi yaratıklar, kıpkırmızı denizyıldızları, sedefli deniz minareleri, renk renk kıvrımlı deniztavşanları, pembe şemsiyelere benzeyen denizanaları... Hayran kalmamak elde değildi.

Biraz daha yürüyünce, bin bir çeşit algden oluşan deniz çayırlarına geldik. İnce uzun, kimisi şeritli, kimisi borulu, kimisi de kaktüs yelpazelerine benzeyen yemyeşil yosun ormanından çıktığımızda yol yokuş aşağı inmeye başladı. Aşağı indikçe renkler soluyordu. Yüz metrelik bir derinliğe indiğimizde, Kaptan Nemo durup parmağıyla ileride bir takım gölgeler gösterdi.

“Crespo ormanlarına geldik demek,” diye geçirdim içimden.

XVII

DENİZ ALTI ORMANI

Nihayet Kaptan Nemo'nun ormanına ulaşmıştık. Bu ormanı kendi mülkü gibi görmesi tuhaftı ama şöyle bir düşününce, burasının mülkiyet hakkı için onunla kim tartışmaya girerdi ki?

Bu orman, ağaç şeklinde dev bitkilerden oluşuyordu. Bütün dalları dimdik yukarıya doğru uzanmış, şimdiye dek hiç görmediğim türde bitkilerdi bunlar.

Ormanın tabanı ise bitki mi hayvan mı olduğu belirsiz canlılarla doluydu. Yaprak yerine pembe, yeşil, kızıl, kahverengi lamelleri olan, köksüz çiçeksiz bitkiler; beri yanda canlı çiçeksi yapıları, doku-naçlarıyla hayvanlar âleminin en değişik canlıları... ve tabii ayaklarımızın, kollarımızın arasından geçen çeşit çeşit balıklar...

Geziye çıkalı dört saat kadar olmuştu. Acıkmamıştım, ama çok yorulmuştum. Kaptan Nemo

mola işareti verince çok sevindim. İnce şeritli bir bitki öbeğinin altına uzandık ve bedenimi saran karşı konulmaz mahmurluğa yenilip, uyuyakaldım.

Ne kadar zaman geçti bilmiyorum. Uyandığımda Kaptan Nemo da kalkmıştı. Tam gerinirken, hiç beklemediğim bir manzarayla karşılaşınca ayağa fırladım. İki adım ötemde, boyu bir metreyi aşan dev bir deniz örümceği üzerime atlamaya hazırlanıyordu! Dehşete kapıldım. Giysim beni bu hayvanın ısırıklarına karşı koruyacak kadar sağlam mıydı acaba?

O anda uyanan iri kıyım denizci, Kaptan Nemo'nun bir işaretiyle dev örümceği yere sermese ne yapardım bilemiyorum. Denizin altı o kadar da tehlikesiz değildi demek!

Artık geri döneriz diye düşünüyordum ama derinlere inmeye devam ettik. Yüz metreyi geçince karanlık arttı ve elektrik aygıtlarımızı yakmak zorunda kaldık. Işığın zayıflamasıyla bitkiler azalmaya başlamıştı, ama çeşitli hayvanlar etrafta kol geziyordu. Kaç kez tüfeğimizi doğrulttuk ama neyse ki kullanmamıza gerek kalmadı.

Ada topraklarının başladığı yerde gezimiz sona erdi. Gemiye farklı bir yoldan, balık sürülerinin arasından geçerek dönüyorduk. Ben tam “Bu ne biçim av, elimiz boş dönüyoruz,” diye düşüyordum ki, Kaptan Nemo'nun tüfeğiyle nişan aldığını ve tetiği çektiğini gördüm. Vurulan bir su samuruydu.

Bu hayvan kürkü için avlanıyordu ve ne yazık ki soyu tükenmek üzereydi.

İkinci kurbanımız, iri kıyım denizcinin aşağıdan ateş ederek havadan indirdiği bir albatros oldu.

İki saatlik bir yürüyüşten sonra *Nautilus*'u gördük. Oksijen yedeğim azalmış, zor nefes almaya başlamıştım ve bir an önce gemiye ulaşmak istiyordum. O anda Kaptan Nemo ve denizcinin bir işaretiyle yere yattım. Üzerimizde dev köpek balıklarından oluşan bir sürü vardı! Dipte kıpırdamadan yataırken, kanımın damarlarımda donduğunu hissettim. Kocaman ağızlarını açıp, sivri dişlerini göstererek geçen bu balıkların cinsi nedir dersiniz bilmiyorum. Korku, doğa bilimci yönümü silivermişti çünkü.

Neyse ki hayvanlar bizi görmeden geçip gittiler ve sağ salım *Nautilus*'a ulaşabildik. Aç, yorgun ve gördüklerimizden büyülenmiş bir hâlde kendimi nasıl yatağa attığımı bilmiyorum.

XVIII

PASİFİK OKYANUSU'NDA

Ertesi gün yukarı platforma çıktığımda, kaptan yardımcısı yine etrafı kolaçan edip aynı gizemli sözleri söyledi. Belki de “ufukta bir şey yok” demekti bu, çünkü etrafımız bomboştı. Bu arada farklı ülkelerden yirmi kadar tayfa, balıkla dolu ağları çekiyorlardı. Yarım ton kadar balık işlenmek için ambara alınırken, Kaptan Nemo çıkageldi.

Selamsız sabahsız konuşmaya başladı:

“Şu okyanusa bakın Profesör,” dedi, “sanki ayrı bir yaşamı var. Öfkelenir, durulur, gece uyur, gündüz uyanır. Buharlaşıp, yeniden suya dönüşür. İçinde canlılar kaynaşır. Sürekli hareket hâlinindedir.”

Bu adam okyanustan bahsederken kendini kaybediyor, heyecanı dinleyene de geçiyordu.

“Sonra tuz içermesi de boşuna değil. Denizlerdeki bütün tuzu ayırıp kurutsaydık, Dünya’nın yüze-

yini kaplayan on metre yükseklikte bir tabaka elde ederdik. Bu tuz, suyun buharlaşma oranını azaltarak, Dünya'nın dengesine büyük katkıda bulunur. Peki, Bay Aronnax, okyanusların derinliği hakkında bilginiz var mı?"

Ben, "Ortalama yedi kilometre kadar olmalı," diye yanıtladım. O ise, "Bundan daha iyisini size göstermeyi umuyorum," deyip, aşağı indi ve kayboldu.

O günden sonra kendisini haftalarca pek az gördük. Zamanımı Conseil ve Ned'le, hemen her gün açılan salon pencerelerinden deniz altı dünyasını izleyerek geçiriyordum.

Nautilus güneydoğuya doğru ilerliyordu. Sandwich Adaları'nın, Hawaii'nin, Marquis Takımadaları'nın yakınlarından geçtik, ama kaptanımızın kara nefreti nedeniyle hiçbirine iyice yanaşmadık.

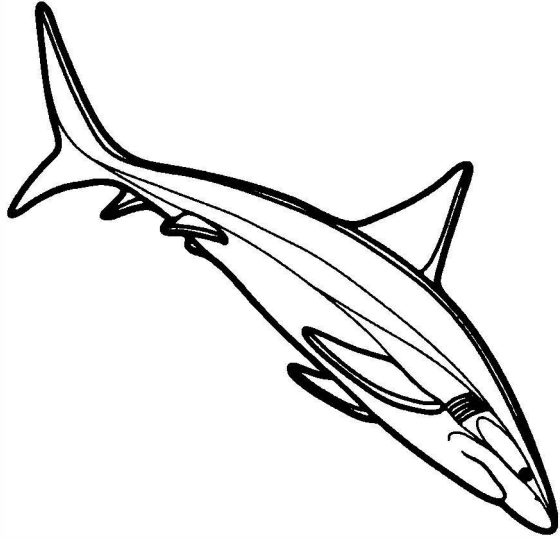
9 Aralık akşamı, çok ilginç bir olaya tanık olduk. *Nautilus*, milyonlarca kalamardan oluşan bir sürüyle karşılaştı. Ringa balıklarını ve sardalyaları izleyerek, sıcak bölgelere doğru göç ediyorlardı. Camların ardından, küçük balıkları yemelerini, büyük balıklarca yenmelerini, başlarından çıkan uzun bacaklarını küçük yılancıklara benzeyen saçlar misali oynatmalarını saatlerce izledik.

11 Aralık'ta daha da tuhaf bir olay oldu.

"Beyefendi bir dakika gelebilirler mi?" diye sordu Conseil.

“Ne oldu?” diyerek cama yaklaştım. Karşımda daha birkaç saat önce batmış bir gemi enkazı duruyordu. Çok acıklı bir görüntüydü. Geminin boğulan kazazedeleri, dört adam ve bir kadın, hâlâ kendilerini kurtarmak ister gibi görünüyorlardı. Kış güvertesinden sarkan genç kadın, kurtarmak istediği çocuğunu yukarıya kaldırmış, zavallı çocuk kollarını annesinin boynuna dolamıştı!

Bu dokunaklı sahne, biz kalbimiz küt küt atarak sessizce izlerken, önümüzden geçiverdi.

XIX

VANİKORO

Gemilerin sık geçtiği bir bölgede olduğumuzdan, yolumuzun üzerinde böyle su altında yavaş yavaş çürüyen daha birçok batıkla karşılaştık.

Bu arada Pasifik Okyanusu'nun ortasındaki Tuamotu Takımadaları'na ulaşmıştık. Sekiz yüz elli kilometrekarelik bir alana yayılmış olan mercan adalarıydı bunlar. Poliplerin çalışmalarıyla, yavaş ama sürekli bir şekilde denizin üzerine yükselen bu adaların, bir gün tamamen birleşerek yeni bir kıta oluşturması olasıydı.

Bu kuramımı aktardığımda Kaptan Nemo, soğuk bir şekilde: "Dünyaya yeni kıtalar değil, yeni insanlar gerek!" dedi.

Sert mercan poliplerini, yumuşak olanlardan ayırmak gerekir. Bunlar kireç taşından bir kabukla kaplıdırlar. Milyarlarca minicik mercan polibi bir

araya gelerek resifleri, adacıkları ve atolleri oluştururlar. İşte burada, bu mercan kayalıklarını yakından inceleme olanağı bulduk.

Conseil, “Bu kayalıklar ne kadar sürede yükseldi acaba?” diye sordu.

“Yüz doksan iki bin yıl!” diye yanıt verdim.

Bir adanın oluşması için gerçekten de çok uzun süre gerekir. Günün birinde bir fırtınayla yakın topraklardan uçup gelen bir tohum, mesela bir Hindistan cevizi, çürümüş balık ve deniz bitkisi artıklarıyla kaplanmış bu kalker tabakalarının üzerine düşer. Köklenip büyüyen ağaç nemi tutar. Bir ırmakcık oluşur. Yavaş yavaş bitkiler yetişmeye başlar. Rüzgârla kopup sürüklenen dalların üzerinde küçük böcekler gelir. Kaplumbağalar buraya yumurtlar. Böylece canlı yaşamının başladığı adaya, son olarak da insanlar gelip yerleşirler. Bu mikroskobik hayvanların devasa eserleri olan adalar böyle doğar işte.

Noel’i işte bu adalarda, sevdiklerimizden uzakta, biraz mahzun geçirdik. Bir Fransız gemisinin battığı ada olan Vanikoro’da, Kaptan Nemo bana, yıllardır kayıp olan geminin enkazını göstererek şöyle dedi:

“Ah, bir denizci için ne kadar güzel bir ölüm! Mercanlardan sakın bir mezar! Umarım böyle bir ölüm, dostlarımla bana da nasip olur!”

XX

TORRES BOĞAZI

1 Ocak 1868 sabahı Conseil erkenden yanıma gelip, “Beyefendi, kendilerine mutlu yıllar dilememe izin verirler mi acaba?” diye sordu.

“İyi dileklerini kabul ediyorum, çok teşekkürler,” dedim. “Yalnız içinde bulunduğumuz durumda ‘mutlu bir yıl’ ile neyi kastettiğini sorabilir miyim? Hapislik hayatımızın sona ereceği bir yıl mı olsa iyi, yoksa bu sıra dışı yolculuğu devam ettireceğimiz bir yıl mı?”

“Ne desem bilemiyorum ama son iki aydır hiç sıkılmadık; her gün daha da şaşırtıcı ve olağanüstü şeylerle karşılaştık. Bence bu fırsat bir daha ele geçmez,” dedi.

“Hiç geçmez.”

“Kaptan Nemo da, adının Latincedeki anlamına (hiç kimse) uygun olarak, bize hiçbir rahatsızlık vermiyor, sanki yokmuş gibi.”

“Doğru.”

“Yani bence en iyisi, bu yılın her şeyi göreceğimiz bir yıl olmasıdır.”

“Ya Ned ne düşünüyor?”

“Ned tam tersini düşünüyor. Bifteksiz bir yaşam onun için işkence gibi! Bu yüzden de en büyük isteği bir an önce kaçmak. Sonuç olarak beyefendiye dilediği gibi bir yıl dilerim.”

“Teşekkürler Conseil,” dedim ve ona bir armağan veremeyeceğim için el sıkışıp ayrıldık.

2 Ocak’ta, çıkış noktamızdan beri yaklaşık yirmi bin kilometre katederek, Mercan Denizi önlerine gelmiştik. Kaptan Cook’un 1770’de gemisiyle karaya oturduğu Büyük Set Resifi’ni görmeyi çok isterdim ama *Nautilus* çok derinlere daldığı için ne yazık ki bu mümkün olmadı. Rengârenk balıkları, denizkestanelerini, şeytanminarelerini ve çeşitli yosunları incelemekle yetindim.

Bu arada Kaptan Nemo yönünü Torres Boğazı’na çevirmişti. Yeni Gine’yle Avustralya arasında kalan bu boğaz, en yaman denizcilerin bile geçmeye çekindiği, dünyanın en tehlikeli boğazı olarak bilinir. Aralarından manevra yapılması olanaksız denebilecek kadar zor olan sayısız mercan adası ve kayalıklar bir yana, buradaki yerliler de pek vahşidir.

Bu yüzden boğazı geçerken kumandayı Kaptan Nemo bizzat kendisi ele aldı. Gerçekten de gemi uzun süre kayalıkların arasından kayarak ilerledi ama öğleden sonra saat üçte tam bir adaya doğru ilerlerken, bir darbeyeyle yere yuvarlandım.

Koşup kaptanımıza “Kaza mı?” diye sordum.

“Önemsiz bir aksaklık sadece,” dedi sakinliğini hiç bozmadan.

Bir mercan kayasına toslamıştık! Neyse ki gemi yara almamıştı ama sular gelgitle çekildiği için, ayın dokuzunda dolunayla suların yükselmesini beklememiz gerekecekti.

Kaptan uzaklaşınca yanıma gelen Ned, “Dolunay bu gemiyi yerinden sökmeye hayatta yetmez,” dedi. “Bence artık bu gemi ancak hurdacıya satmaya yarar. Bakın yakınımızda bir ada var. Bence bu fırsatı kaçmak için kullanabiliriz!”

“Dostum Ned,” diye yanıt verdim. “Bu hiç de iyi bir fikir değil, çünkü bu adadaki yerlilerin eline düşmek yerine, *Nautilus*’ta sonsuza dek hapis kalmak yeğdir inanın!”

“Yine de beyefendi karaya çıkıp avlanmak için Kaptan’dan izin istemeyi bir deneyebilirler,” dedi Conseil. “Gezegенimizin katı kısımları üzerinde hareket etme alışkanlığımızı kaybetmesek iyi olur.”

“Tamam,” dedim, “ama kesin reddeder.”

Oysa Kaptan Nemo beni çok şaşırtarak isteğimizi kabul etti. Ertesi gün, yanımıza baltalar ve tüfek-

ler alarak filikaya bindik. Filikayı ustalıkla yöneten Ned, bir yandan da “Yaşasın et yiyeceğiz! Gerçek av eti!” diyordu neşeyle.

“Umarım bu adada avcıyı avlayacak irilikte avlar yoktur!” dedim.

“Başka dört ayaklı yoksa, biz de kaplan filetosu yeriz o zaman!” dedi Ned.

XXI

KARADA BİRKAÇ GÜN

Sonunda, biz *Nautilus* yolcuları karaya ayak bastık. Taş mercandan zemin üzerinde sık bir orman, sarmaşıklar ve orkidelerle kaplı, çok güzel bir adaydı.

Ne var ki Ned'in gözü çiçek böcek görecektir durumda değildi. Yanımızda gemiye götürmek için sebze, meyve ve av eti bulmaktan başka bir şey düşünmüyordu.

Önce bir Hindistan cevizi ağacı gördük. Meyvenin sütünü doyasıya içip, lezzetli etini yedikten sonra, yanımıza almak için de bolca ayırdık.

Ben dikkatli olmaktan yanaydım, adada yerliler olabilirdi.

Ned, çenelerini yamyamlar gibi oynatarak "İnanın," dedi, "insan neden yamyam olur anlayabiliyorum artık!"

“Ned! Ned! Ne diyorsunuz?” diye bağırdı Conseil. “Aynı odada kalıyoruz. Bir sabah yarı yarıya kemirilmiş olarak uyanabilir miyim yani?”

“Sizi seviyorum da, yiyecek kadar değil!” dedi Ned.

“Size güvenemiyorum,” diye yanıtladı Conseil, “Haydi bir an önce av eti bulalım.”

Böylece ormana daldık. Karşımıza önce bir ekmek ağacı çıktı. Ned Land bu ağacın meyvesini hazırlamayı çok iyi biliyordu. Hemen bir ateş yaktı ve hazırladığı meyve parçalarını kızarttı. Tadı tam olarak ekmek gibi olmasa da, enginara benzeyen çok lezzetli, yumuşak bir dokusu vardı. Bu meyvelerin eti mayalanıp, daha sonra pişirerek yemek için hazırlanabildiğinden, Ned bir miktar meyveyi de yanımızda götürmek için ayırdı.

Öğleye doğru bol bol muz, mango, jak meyvesi ve dev gibi ananaslar toplamıştık.

“Artık bunlar yeterli olmuştur herhâlde dostum Ned?” dedi Conseil.

“Bunlar yemeğin sonunda tatlı olarak iyi de, sebze hani, ızgara hani?” diye yanıtladı obur zıpkıncımız.

“Sanırım av işi yarına kalacak. Hava kararmadan geri dönssek iyi olur,” diye uyardı Conseil.

Ned dönmeye hiç de gönüllü değildi, “Sağlam zeminde zaman ne de hızlı geçiyor,” diye hayıflandı.

Dönüş yolunda, küçük fasulyeler, tatlı patatesler ve ağaçların tepesinden palmiye göbeği toplayarak, elimiz kolumuz dolu filikaya ulaştık ve yorgun argın *Nautilus*'a dönüp uyuduk.

Ertesi sabah gemide hiçbir hareket yoktu. Biz de güneş doğar doğmaz filikamıza binip tekrar adaya gittik.

Avlanmayı kafasına koymuş olan Ned Land, bu sefer adanın batı kısmına yöneldi. Buradaki ormanlarda bol bol kuş vardı ve bizden kaçtıklarına göre, demek insandan kaçmayı öğrenmişlerdi.

Ned, papağan bile olsa avlayıp yemenin peşindeydi, benim derdimse başkaydı. Zor bulunan çok kıymetli bir tür olan cennet kuşlarından bir örnek yakalamak istiyordum ama bir türlü karşımıza çıkmıyorlardı.

Tam ümidimi kesmişken, önümden yürüyen Conseil aniden yere çömeldi, bir zafer çılgılığı attı ve tuttuğu muhteşem cennet kuşunu bana getirdi.

"Conseil! Harikasin! Nasıl yaptın bunu?" dedim.

"Hiç de zor olmadı," diye yanıtladı Conseil. "Beyefendi kuşu yakından incelerlerse bunda bir marifet olmadığını görecekler. Kuş zilzurna sarhoş!"

"Sarhoş mu?"

"Evet, muskat ağacı meyvelerinden öyle çok yemiş ki, kendinden geçip yere serilmiş! İşte bakın dostum Ned, aşırıya kaçmanın korkunç etkilerini kendi gözlerinizle görün!"

“Hay aksi!” diye itiraz etti Ned. “Son iki aydır aşırılık yapacak imkânım mı oldu sanki?”

Bu arada ben de kuşu incelemeye giriştim. Türünün en güzel örneklerindendi. Malezyalılar ve Çinliler bu kuşların ticaretini yaparlar. Hatta çok zor yakalandığı için, sahtelerini bile üretirler.

Conseil bunu duyunca çok şaşırdı. “Nasıl?” diye bağırdı. “Sahte cennet kuşu ticareti ha?”

“Evet,” dedim. “Cennet kuşları muson yağmurları sırasında tüylerini dökerler. Yerliler de bunları toplayıp, muhabbet kuşlarına yapıştırarak sahte kuşlar üretir, sonra da Avrupa müzelerine satarlar.”

“Olsun,” dedi Ned, “En azından tüyleri gidiyor. Yenilecek bir şey olmadığına göre sorun yok!”

Benim keyfim yerine gelmişti. Kocaman bir yaban domuzu avlayınca, Ned’in de keyfi yerine geldi.

Oburluğu ve av merakı yüzünden ara sıra Ned’e kızsak da, bu sefer onu mazur gördük. Akşam yemeğinde, deniz kıyısında yaktığımız ateşin üzerinde kızaran pirzolalar gerçekten de çok lezzetliydi çünkü! Yanında adadan topladığımız sebze ve meyvelerle harika bir yemek yiyorduk.

Öyle keyifliydik ki, “Akşam gemiye dönmsek mi?” dedi Conseil.

“Aslında hiç dönmsek?” dedi Ned.

Tam o anda ayaklarımızın dibine bir taş düştü.

XXII

KAPTAN NEMO'NUN ŞİMŞEKLERİ

“**T**aş dediğin gökten düşmez,” dedi Conseil, “Tabii gök taşı değilse!”

İkinci bir taş, gelip de elindeki lezzetli lokmayı düşürünce, tüfeklerimizi doğrultup ayağa kalktık.

“Maymunlar mı?” diye sordu Ned.

“Hayır, vahşiler!”

“Çabuk, filikaya!” diye bağırdım.

Bir taş ve ok sağanağı altında, yirmi metre ötede filikaya koştuk. Erzakları yükleyip *Nautilus*’a doğru kaçarken, yerliler de arkamızdan gelip, yarı bellerine kadar suya daldılar.

Denizaltıya girer girmez, salona koştum. Kaptan Nemo, kendinden geçmiş bir şekilde org çalıyordu.

“Kaptan! Kaptan!”

“Ah! Siz miydiniz? Av ve bitki hasadı nasıl geçti bakalım?”

“İyi geçti ama pek de tekin olmayan bir iki ayaklı sürüsü takıldı peşimize!”

“İki ayaklı mı?”

“Evet, vahşiler!”

“Vahşiler ha!” dedi Kaptan alaylı bir imayla. “Karaya çıkıp da vahşilerle karşılaşmak sizi şaşırttı mı Profesör? Vahşinin olmadığı yer mi var şu dünyada? Hem bu vahşi dedikleriniz, diğerlerinden beter mi gerçekten?”

“Ama...”

“Korkmayın, *Nautilus*’a zarar veremezler,” dedi ve müziğine geri döndü.

Ben de çaresiz tekrar yukarı platforma çıktım. Kıyıda yerlilerin ateşleri yanıyordu, demek kıyıyı terk etmeyeceklerdi. Ne var ki Kaptan’ın kaygısızlığı beni de etkilemiş, üzerime bir güven gelmişti. Geceyi kamaramda rahatça uyuyarak geçirdim.

Sabah kalkıp yukarı çıktım. Yerliler hâlâ kıyıdaydılar. Sayıları artmıştı. Bazıları resiflerin üzerinden yürüyüp, üç yüz metre ötemize kadar yaklaşmışlardı. Bunlar, çıplak, atletik bedenli, geniş alınlı, büyük ama yassı olmayan burunlu, siyah tenli ve bembeyaz dişli gerçek Papualardı. Kırmızıya boyanmış keçe gibi saçları, kulaklarında kemikten küpeleri vardı. Boynunda boncuklu kolye olan şeflerden biri gemiye iyice yaklaşmış inceliyor, ama üzerine çıkmaya cesaret edemiyordu.

O günü gemide geçirmeye karar verdik. Ned topladığımız erzakları hazırlamaya girişti, Conseil’le ben de bir ağıl kepçeyle dipteki deniz canlılarını yakalayıp incelemeye karar verdik.

İşe başlamadan önce, “Bu vahşiler bana pek de kötü insanlar gibi görünmüyorlar,” dedi.

“Ama bunlar yamyam evladım! Dürüst yamyamlar olabilirler ama ben dürüstçe de olsa yenilmek istemem, yani dikkatli olmalıyız!” diye yanıtladım.

İki saat ilginç bir şey bulamadan geçti. Sonra kepçedekilerin içinde bir kabuk gördüm ve bir çıkılık atarak elime aldım.

“Ne oldu? Beyefendi ısırıldılar mı yoksa?” dedi endişeyle Conseil.

“Hayır evladım, ama keşfettiğim bu kabuk için bir parmağımı seve seve verirdim!”

“Ama bu yumuşakçalar filumunun karındanbacaklılar sınıfından olıva türü bir deniz salyangozu sadece...”

“Evet, ama bak, helezonu sağdan sola değil de ters yönde dönüyor! Çok nadir bir olaydır bu!”

Conseil, “Ah olabilir mi böyle bir şey! Gözlerime inanamıyorum!” deyip kabuğu heyecanla eline aldı ama tam o anda yerlilerin attığı bir taş kabuğun üzerine düşüp, onu bin parçaya ayırdı.

Ben üzüntüyle bağırdım, Conseil ise engelleme kalmadan tüfeğini kaldırıp yerliye ateş etti.

“Conseil!” diye bağırdım. “Ne yapıyorsun? Hiçbir kabuk bir insan yaşamından daha önemli değildir!”

Neyse ki yerlinin yalnızca bileğindeki bilezik parçalanmıştı ama işler bir anda değişiverdi. Yirmi kadar kanonun, gemiye hızla yanaştıklarını gördük. Yerliler gemi korkusundan kurtulmuş saldırıya geçmişlerdi. Birden bir ok yağmuruna tutulduk.

Ben hemen aşağı koşup, cebir hesaplarına dalmış olan Kaptan Nemo'ya olanları anlattım.

“Demek yerliler kanolarıyla geliyorlar?” dedi sakince. Bir düğmeye bastı. “Kapakları kapadım, artık bir şey yapamazlar.”

“Ya yarın havayı tazelemek için kapakları açtığımızda ne olacak?”

“Varsın gemimize tırmansınlar. Sizin savaş geminiz *Nautilus*'a bir zarar veremedi, bu zavallı yerliler ne yapabilirler ki? Ada ziyaretimizin bir yerlinin bile kılına zarar gelmeden tamamlanmasını istiyorum!”

Tam odadan çıkacakken, yanına oturmamı istedi ve tatlı bir sohbete başladık. Neler yaptığımızı sordu, sonra konu denizaltının mercan kayalıklarına oturmasına geldi.

“Endişeye gerek yok,” dedi, “Göreceksiniz, yarın iki kırkta sular yükselecek ve gemimiz hiç hasar almadan buradan kurtulacak.”

Gece hiç iyi uyuyamadım. Yerliler denizaltının platformu üzerinde bütün gece tepinip çığlıklar attılar çünkü. Sabah altıda kalktım. Hava yenilenmemişti demek kapaklar kapalıydı.

Suların yükselmesine on dakika kala, yani saat iki buçukta salona gittim. Kaptan Nemo beş dakika sonra gelip, “Kalkıyoruz,” dedi. “Birazdan kapaklar açılacak, havamızı yenileyip gideceğiz.”

“Ya Papualar?”

“Ne olmuş Papualara?”

“*Nautilus*’a girmeyecekler mi?”

“*Nautilus*’a girmek öyle kolay değildir. İnanmıyorsanız gelin görün.”

Birlikte merdivenin altına gittik. Kapak korkunç çığlıklar arasında açılır açılmaz, yukarıdan içeri bakan yirmi kadar yüz göründü. Ancak yerlilerden biri merdivenin tırabzanını tutar tutmaz, bilinmez bir güç tarafından geriye savruldu ve korkunç bir çığlık atarak görünmez oldu. Bunu teker teker diğer yerliler de izledi ve sonunda bütün yerliler korkuyla adaya kaçtılar.

Biz şaşkınlıkla bakarken, Ned kendine hâkim olamayıp tırabzana atıldı ve tutmasıyla gerisin geri düşmesi bir oldu.

“Tüh!” dedi, “Çarpıldım!”

Kaptan Nemo tırabzana elektrik akımı bağlamış ama akımın derecesini kimseye zarar vermeyecek şekilde ayarlamıştı.

Bir yandan cin çarpmışa dönen Ned’i yatıştırıp, bir yandan da kendimizi tutamayıp gülerken, *Nautilus* tam saatinde kayalardan kurtuldu ve tehlikelerle dolu Torres Boğazı’ndan hiç hasarsız çıkıp gitti.

XXIII

RAHATSIZ BİR UYKU

Ertesi gün, yani 10 Ocak günü, *Nautilus* çok yüksek bir hızla batıya doğru yola koyuldu. Önce Carpentaria, ardından Timor Körfezlerinden geçtik. Tüm karaların çok uzağından geçtiğimiz için, racalar tarafından yönetilen ve timsahlara büyük itibar gösterilen Timor Adası'nı göremedik. Sonra burnumuzu güneybatıya, Hint Okyanusu'na çevirdik. Acaba nereye gidiyorduk?

Gezimizin bu bölümünde Kaptan Nemo okyanusla ilgili çeşitli çalışmalar yaptı. Farklı derinliklerdeki su sıcaklığını, farklı bölgelerdeki su yoğunluklarını, tuzluluk derecelerini, renkleri ve saydamlığı ölçtü.

16 Ocak'ta gemi, dalgaların birkaç metre altında, ışıkları kapalı, uykuya dalmış gibi duruyordu. Salonun yan panelleri açıktı. Birdenbire her yer ay-

dındı! Önce bunu geminin elektrikleri sandım, oysa milyonlarca ışık saçan hayvancığın eseriymiş bu ışık denizi! *Nautilus* saatlerce bu canlı aydınlığın içinde yüzdü. Biz de zarif yunusların, uzun burunlu yelken balıklarının ve çeşit çeşit daha küçük balığın bu sulara oynaşmalarını seyrettik.

Günler birbiri ardınca geçiyor, biz de bu inanılmaz su altı canlılarının dünyasını gözlemliyorduk. Yukarıda farklı bir dünya olduğu artık pek aklımıza gelmiyordu.

18 Ocak günü rüzgâr kuvvetli, deniz dalgalıydı. Yukarı platforma çıkmıştım. Kaptan yardımcısı her günkü o gizemli cümleden farklı bir cümle söyledi ve hemen Kaptan Nemo çıkıp geldi. Dürbünüyle bir noktaya bakarak hareketsiz kaldı. Yardımcısı sinirli hareketler yapıp tepinirken; o düşünüp, sakin kalmaya çalışıyor, dürbünü alıp aynı sabit noktaya bakıyordu.

Bu sırrı çözmeliyim diyerek dürbünümü alıp geldim, ama Kaptan Nemo dürbünü elimden alıp yere fırlattı. Onu hiç böyle görmemiştim. Gözleri ateş saçarak, sımsıkı yumruklarıyla, kin dolu bakışlarıyla aynı uzak noktaya dikmişti.

“Bay Aronnax,” dedi. “Sizden gezi başında verdiğiniz sözü tutmanızı ve bir süre hücrede kilitli kalmanızı isteyeceğim.”

“Tamam, yalnız bir soru sorabilir miyim?”

“Soramazsınız!”

Diyecek bir şey yoktu. İlk günkü hücremize girdik, kapı üzerimize kilitlendi. Bize de masada bizi bekleyen yemeği yemek düştü. Tam bitirmiştik ki oda zifiri karanlık oldu ve hepimizin üzerine bir ağırlık çöktü. Yemeklere uyku ilacı katılmıştı ve biz derin bir uykuya daldık.

XXIV

MERCAN KRALLIĞI

Ertesi gün uyandığımızda hepimiz kendi odalarımızdaydık ve kapılarımız kilitli değildi. Hepimiz çok derin uyuduğumuzdan hiçbir şey hatırlamıyorduk.

Öğleden sonra ikide salonda notlarımı düzenlerken Kaptan Nemo geldi. Çok yorgun ve üzgün görünüyordu; gözleri kan çanağı gibiydi. Durduğu yerde duramıyordu. Sonunda yanıma geldi:

“Bay Aronnax, siz doktor musunuz?”

Şaşıarak yanıtladım: “Evet, tıp eğitimi aldım ve müzeye girmeden önce yıllarca doktorluk yaptım.”

“Adamlarımdan birine bakar mısınız?”

Kalbim çarparak “Tabii!” dedim.

Arka tarafta bir kamaraya gittik. İçeride kırk yaşlarında, İngiliz görünüşlü bir adam yatıyordu ve başından yaralıydı. Başındaki kanlı sargıları açtım.

Yarası korkunçtu! Kafatası kırılmış, beyni dışarı çıkmıştı. Nabzına baktım. Çok düzensizdi. Solunu mu azalmış, elleri ayakları soğumaya başlamıştı.

“Nasıl oldu bu yara?” diye sordum.

“Bunun bir önemi yok, sizce durumu nasıl? Fransızca bilmiyor, açıkça söyleyebilirsiniz.”

“Bu adam iki saate kalmaz ölür.”

“Kurtarılmaz mı?”

“Maalesef!”

Kaptan Nemo yumruklarını sıktı ve asla tahmin edemeyeceğim bir şey oldu – gözlerinden birkaç damla yaş süzüldü. Çok üzgün bir şekilde odama çekildim. Dün acaba neler olmuştu?

Ertesi sabah Kaptan Nemo, sanki hiçbir şey olmamış gibi yanıma geldi ve arkadaşlarımla birlikte bir denizaltı gezintisine katılmak isteyip istemeyeceğimi sordu. Bu kez üçümüz de geziye katıldık.

Kaptan Nemo, on iki adamı ve biz... Giysilerimizi giyip de deniz tabanına ayak bastığımızda gözlerimize inanamadık. Mercan krallığındaydık! Rengârenk mercanların arasından, büyülenmişçesine etrafımıza bakarak birkaç saat yürüdük.

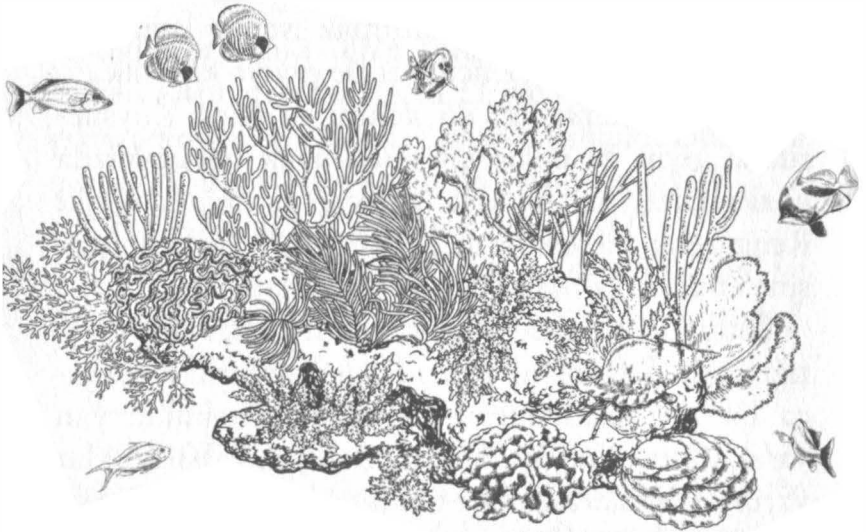
Sonunda mercan kayalıklarının bittiği yere ulaştığımızda Kaptan'ın adamlarının sırtlarında uzunca bir şey taşıdıklarını fark ettik. Açıklıkta yan yana, insan elinden çıkmışa benzeyen kabarıklıklar vardı. Adamlardan biri bunların yanına bir çukur kazmaya başladı. İşte o zaman bir cenaze töreni

için burada olduğumuzu anladım. Burası Kaptan Nemo'nun özel mezarlığıydı.

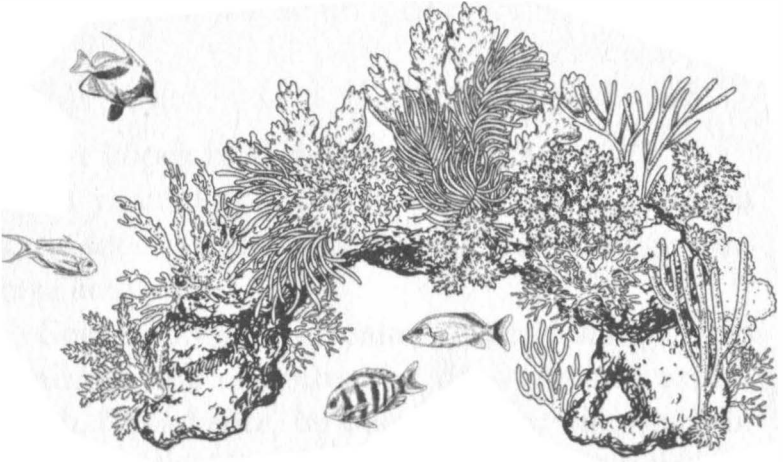
Uzunca nesne dediğim şey, dün baktığım yaralının cansız bedeni olmalıydı. Adamlar onu açılan çukura yerleştirip üzerini örttüler ve ölüyü, denizlerinde dibinde mercanların zamanla üzerini örteceği huzurlu mezarında bırakıp geri döndük.

Nautilus'a dönünce, “Demek ölülerinizi köpek balıklarının erişemeyeceği bu mercan krallığına gömüyorsunuz,” dedim.

“Evet,” dedi, “ne köpek balıklarının ne de insanların!”

İKİNCİ BÖLÜM

I

HİNT OKYANUSU

“**N**e köpek balıklarının ne de insanların!”

Bu yanıt, Kaptan Nemo’nun insan toplumuna karşı sonu gelmeyecek, acımasız güvensizliğini ortaya koyuyordu.

Conseil, bu gizemli adamın, değeri bilinmemiş ve denizin altına saklanmış bir dâhi olduğu kanısındaydı. Oysa bence, bu onun yalnızca bir yönüydü. Geçen geceki ölümcül yaralanma, şiddetli bir çarpışmadan kaynaklanmışa benziyordu ve Kaptan’ın bir intikam peşinde koşuyor olabileceğini düşündürüyordu bana. Bu adamdan nefret mi edilmeliydi, yoksa ona hayran mı olunmalıydı? Bir kurban mıydı, yoksa taş yürekli bir cellat mı? Bilmiyordum.

Bugün bile bu gizem çözölmüş değil.

Her neyse, bizi Kaptan Nemo’ya bağlayan hiçbir şey olmasa da; o, bu gemiden kaçamayacağımızı

biliyordu. Gerçi Ned Land hâlâ özgürlüğüne kavuşma umudunu yitirmiş değildi. Kaçarsa ben de onu izlerdim kuşkusuz, ama denizaltının harika gizemlerine tanık olduğumuz bu geziyi tamamlamadan kaçarsam pişman olacağımı biliyordum. Şimdiye kadar Pasifik Okyanusu'nda otuz bin kilometre kadar yol almıştık yalnızca.

21 Ocak 1868'te, yönümüzü batıya çevirmiş, Hint Okyanusu'nda ilerliyorduk. Yüzeyden gittiğimizde türlü deniz kuşları, martılar, albatroslar görüyor; yüzeyin iki yüz-üç yüz metre altında ilerlerken, şahin gagalı kaplumbağalardan, sandık balıklarına, balon balıklarına, kirpi balıklarına kadar çeşit çeşit renk renk ilginç balığı inceleme olanağı buluyordum.

Hint Yarımadası'na yaklaşıyorduk. Ned Land, hazır uygar insanların yaşadığı topraklara yaklaşmışken kaçmanın bir yolunu bulma peşindeydi. Bense buna karşı çıktım. Bu sürprizlerle dolu geziyi bırakmaya hiç de hevesli değildim doğrusu.

Mesela bir akşamüstü, bir argonot sürüsünün içine düştük. Karşılaşana şans getirdiğine inanılan bu helezon kabuklu yumuşakçalar çok ilginç hayvanlardı.

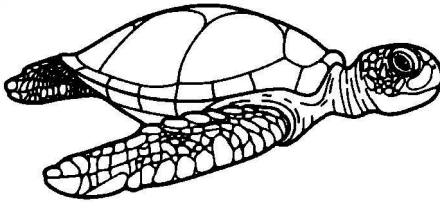
"Argonot istese kabuğundan ayrılabilir, ama bunu hiç yapmaz," dedim Conseil'e.

"Aynı Kaptan Nemo gibi," diye yanıt verdi. "Aslında bu gemiye *Argonot* adını verse daha uygun olabilirmiş."

Bir başka gün bir camgöz sürüsünün arasında yüzdük. Korkunç dişli ağızlarını açarak salonun camlarına saldıran bu beş metrelik hayvanları gören Ned, zıpkınını alıp yüzeye fırlamak istedi.

Bengal Körfezi'ne girdiğimizde, daha da korkunç bir manzarayla, dalgaların üzerinde yüzen cesetlerle karşılaştık. Hint köylerinden Ganj Nehri'ne atılan ölümlerdi bunlar.

Akşama doğru, etrafımızdaki su süt gibi beyaza kesti. Şaşırان Conseil'e, bu duruma kıl kadar ince miniminnacık jelatinimsi ışıklı hayvancıkların neden olduğunu anlattım. Bu hayvancıkların milyarlarca bir araya gelerek kilometrelerce suyu beyaza boyamışlardı.

II

KAPTAN NEMO'NUN ÖNERİSİ

28 Şubat'ta Seylan (Sri Lanka) Adası açıklarına ulaştık. Tam bu adayla ilgili bir kitabı incelerken, Kaptan Nemo yanıma geldi:

“Bu adanın ünlü inci tarlalarını gezmek ister misiniz?”

“Tabii ki isterim,” dedim.

“Yalnız av mevsimi olmadığından avcıları göremeyeceksiniz,” deyip, anlatmaya başladı.

İnci avcıları ağır bir taşla dibe dalarlarmış. En deneyimlileri, aşağıda en çok bir-bir buçuk dakika kalabilirlermiş ve bu sürede ne kadar inci istiridyesi toplayabilirlerse toplayıp yukarı çıkarlarmış. Çıktıklarında burunlarından ve kulaklarından kanlı sular gelir, zamanla vücutlarında yaralar açılır, yaşlanamadan ölürlermiş.

“Yalnızca bazı insanların şımarık heveslerini karşılamaya yönelik, çok üzücü bir meslek,” dedim. “Bari iyi kazanıyorlar mı bu inci avcıları?”

“Nerede? Panama’da haftada ancak bir dolar kazanabiliyorlar. Çıkardıkları istiridyelerin çoğundan inci çıkmıyor tabii.”

“Kendileri üç kuruş kazanıp erkenden ölüirken, patronlarını zengin ediyorlar yani? İğrenç bir şey bu!”

“Öyle,” dedi, “Bu arada Bay Aronnax, köpek balığından korkmazsınız değil mi? Yolda onlarla karşılaşabiliriz de.”

“Doğrusu onlara pek de alışkın değilim.”

“Neyse alışırsınız, zaten elimizde silahlarımız olacak,” deyip çıktı.

Köpek balıklarıyla, camgözlerle karşılaşma fikri, alnımda soğuk terler birikmesine neden olmuştu. Ben korku dolu düşüncelere dalmışken, Conseil’le Ned geldiler. Onlar işin bu kısmından habersiz, inci tarlalarına gidecekleri için heyecanlıydılar. Bense onlara daha şimdiden kolları bacakları kopmuş gibi endişeli gözlerle bakıyordum. Tehlikeden bahsetmeli miydim acaba?

Tam ben bunu düşünürken Ned, “İnci nedir tam olarak?” diye sordu.

“Dostum Ned, inci, midye, istiridye gibi çift kabuklu yumuşakçaların sedef üreten organlarının hastalıklı bir salgısıdır aslında. En içte katı bir madde, bir kum tanesi veya kullanılmayan bir yumurta bulunur ve hayvan bunun etrafını kat kat sedefle sarar.”

“Peki, bir istiridye birden çok inci üretebilir mi?”

“Tabii. Hatta içinde yüz elli camgöz olan bir istiridye olduğunu bile duymuştum.”

“Yüz elli camgöz mü?” diye bağırdı Ned.

“Camgöz mü dedim? Şey, inci diyecektim, camgöz de nereden çıktı?” dedim.

“Nasıl ayrılıyor peki bu inciler?” diye atıldı Conseil.

“Önce hayvanlar açık havada bırakılıp öldürülür. Sonra çürümeye başlayınca açılıp, önce büyük inciler alınır, sonra etli kısımlar elekten geçirilerek en minikleri ayrılır.”

“Ya fiyatları nasıl belirlenir?”

“En büyükler, şekli düzgün olanlar ve renkli olanlar çok pahalıya satılırlar. Mesela Kaptan Nemo’nun müzesindeki şu kocaman incinin fiyatı iki milyon frankın üzerinde olmalı!”

“Umarım gezimiz sırasında bunun bir benzerine rastlayabiliriz,” dedi Ned.

“Peki, bu inci avı tehlikeli mi?” diye sordu nihayet Conseil.

“Evet,” dedim “Yolda karşımıza köpek balığı çıkabilirmiş, çok korkunç değil mi?”

Ne var ki bu sorum ikisinde de bir etki yaratmadı. Ne Ned korkuyordu, ne de Conseil...

III

ON MİLYONLUK İNCİ

Camgöz rüyalarıyla geçen bir gecenin ardından, sabah gün doğmadan yola çıktık. Bu kez deniz altı yolumuzu kısaltmak için, Mannar Adası'ndaki inci koyuna filikayla ulaştık. Dalış giysilerimizi giydik. Başlıklarımızı geçirmeden, “Ya tüfeklerimiz?” diye soracak oldum ama bu kez yalnızca kemerlerimize sıkıştırdığımız kamalarımız vardı.

Kaptan Nemo bizi hafifçe yokuş bir yoldan aşağı indirdi. Suyun dibi güneş ışınlarıyla pırıl pırıldı. Bu, bana korkularımı unutturdu. Renk renk balıklara, deniz salyangozlarına, dev yengeçlere, çeşitli su altı bitkilerine bakarak yürüdüm. Saat yedide, inci midyesi kayalıklarına ulaştık.

Burada *Meleagrina* denilen inci midyeleri kayalara yapışmış şekilde duruyorlardı. Boy boy ve binlerceydiler. Ardından Kaptan Nemo bizi kocaman

bir deniz altı mağarasına götürdü. Oldukça dik bir yokuştan inerken, gözlerimiz de yavaş yavaş mağaranın loşluğuna alıştı. Neden bu kuyu gibi mağaraya girdiğimizi düşünürken, Kaptan Nemo'nun bir şeyi işaret ettiğini fark ettim.

İnanılmaz büyüklükte bir midye vardı burada. *Nautilus*'un salonundakinden bile daha büyüktü! Kaptan, çeneklerini kamasıyla aralarken, ben de dev yumuşakçaya yaklaştım ve içinde duran bir Hindistan cevizi iriliğindeki inciye gördüm. Bu inci bir servet değerinde olmalıydı. Tutup almak için elimi uzatacak oldum, Kaptan Nemo olumsuz bir işaret yaparak çenekleri tekrar kapattı.

O zaman bu midyeyi yıllardan beri ziyaret ettiğini ve içindeki inciye yıldan yıla daha da “olgunlaşması” için yerinde bıraktığını anladım.

Ziyaret bitip de mağaradan çıktığımızda büyülenmiştik. Hayallere dalmış hâlde yürürken, Kaptan Nemo aniden durdu. Bir kayanın ardına gizlenmemizi işaret etti. Korktuğum camgöz mü karşımıza çıkmıştı acaba?

Hayır, bu bir insandı! Hintli bir inci avcısıydı. İri bir taşı bacaklarının arasına alıp dalıyor, toplayabildiğince midyeyi koparıp, yukarıdaki kayığına taşıyordu. Kayanın arkasında olduğumuzdan bizi görmüyordu.

Adamcağızın zorlu çabasını bir yarım saat kadar izlemiştik ki, Hintli korkuyla irkildi ve hemen yü-

zeyeye çıkmaya yeltendi. Dev gibi bir gölge ona doğru yaklaşıyordu. Ağzını açmış, kocaman bir köpek balığıydı gelen!

Korkudan donakalmıştım. Köpek balığı bir kuyruk darbesiyle adamı yere yapıştırdı. Sonra tam dönüp Hintli'yi iki parçaya ayıracakken, kendisine doğru atılan Kaptan Nemo'yu gördü ve yön değiştirdi. Kaptan Nemo soğukkanlı bir şekilde bekleyip kamasını hayvanın karnına daldırdı ama hayvan ölmedi. Kan gölüne dönen sulara kıyasıyla bir savaş başladı. Ben yerime mihlanmış izlerken, Kaptan'ın dibe yuvarlandığını, köpek balığının ağzını kocaman açarak ona doğru geldiğini gördüm. Tam o anda Ned Land fırlayıp da hayvanı tam kalbinden zıpkınlamasa ne olurdu bilemiyorum.

Kaptan yara almamıştı. Hemen Hintli'ye doğru atılıp, adamcağızı kayığa çıkardı. Biz de, avcının aldığı kuyruk darbesiyle ölüp ölmediğini merak ederek peşlerinden gittik. Neyse ki, Kaptan ve Conseil'in ilk yardımıyla adamcağız yavaş yavaş kendine geldi. Tabii ayılıp da üzerine eğilmiş bakırdan dört kocaman kafa görünce ne kadar korktuğunu tahmin edersiniz. Kaptan Nemo, giysisinin cebinden bir torba inci çıkarıp kendisine verince de çok şaşırdı.

Sonra, Kaptan'ın bir işaretiyle dibe daldık ve filikaya döndük.

“Teşekkür ederim Ned,” dedi Kaptan Nemo.

“Size bir can borcum vardı.”

“Bana değil, *Nautilus*’a...” diye yanıtladı Kaptan.

Bu olaydan iki sonuç çıkardım. Kaptan gözü pek bir adamdı ve kaçtığı insan ırkının bir bireyine fedakârlıkta bulunmaktan çekinmemişti. Bunu kendisine söylediğimde, “O Hintli, ezilenler ülkesinin bir ferdi. Ben de son nefesime kadar o ülkeye ait olacağım!” diye yanıt verdi.

IV

KIZILDENİZ

Sri Lanka'dan ayrıldıktan sonra Maldivler'in ve Lakşadvip Adaları'nın arasından geçip, yönümüzü kuzeybatıya, Umman Denizi'ne doğru çevirdik.

“Umman Denizi çıkışsız. Acaba Kaptan Nemo bizi nereye götürüyor?” diye sordu Ned.

“Belki de Bab'ül Mendeb Boğazı'ndan Kızıldeniz'e geçeriz,” dedim.

“Oradan da Avrupa'ya çıkış yok ki. Süveyş Kanalı daha açılmadı.”

“Avrupa'yı da nereden çıkardınız?” diye sordum. Belki de oradan geri dönüp, Ümit Burnu'ndan Atlantik Okyanusu'na geçecektik. Tahmin etmek zordu. Ned için önemli olan gemiden kaçmaktı. Bense bu büyülü geziye devam etmek istiyordum.

Umman ve Yemen açıklarında dolaştıktan sonra, 7 Şubat'ta, Arapça “Gözyaşı Kapısı” anlamına

gelen Bab'ül Mendeb Boğazı'ndan Kızıldeniz'e geçtik.

Kutsal Kitaplar'ın ünlü denizi Kızıldeniz'in su altı zenginlikleri muhteşemdi. Çeşit çeşit denizanelerinin, vatozların, kedi balıklarının, yılan balıklarının, barbunyalardan yanı sıra burada süngerler başroldeydi. Bir bitki değil de hayvan olduğu sonradan anlaşılan süngerlerin, her çeşidini görmek mümkündü bu denizde.

“Kızıldeniz'i ve su altı zenginliklerini beğendiniz mi?” diye sordu Kaptan Nemo.

“Kesinlikle,” dedim “ama burada sular çok berak. Bu denizin ismi nereden geliyor?”

“Biraz daha ilerlediğimizde denize adını veren suları göreceksiniz. Kızılığ, bir çeşit su bitkisi oluşturuyor.”

“Siz daha önce buradan geçtiniz mi yani?”

“Elbette.”

“O zaman suyun altında, İsrailoğullarının geçişi ve Mısırlıların uğradığı felaketle ilgili izler görmüşsünüzdür belki de?”

“Ah, hayır. Musa'nın halkıyla geçtiği bölge artık kumlarla kaplanmış durumda.”

“Neresi orası peki?”

“Süveyş'in biraz yukarısında kalıyor.”

“Süveyş,” dedim bunun üzerine, “*Nautilus*'un kullanamayacağı bir kanal.”

“Doğru, biz bu kanalı kullanmayacağız ama yine de bir-iki güne, Port Said sularına ulaşmış olacağız.”

“Akdeniz’de olacağız yani? Ama nasıl?” dedim hayretle.

“Çok basit, kanalın altından geçeceğiz!”

“Altından mı?” diye sordum şaşırarak.

“Evet,” diye yanıtladı Kaptan Nemo, “orada zaten doğal bir kanal var ve ben oradan daha önce de geçtim.”

Bu gezide şaşırılacak şeylerin bir sonu yoktu sanırım...

V

ARABİSTAN TÜNELİ

Conseil ile Ned'e hemen o gün tünelden bahsettim ama Ned pek inanmadı.

“Deniz altı tüneli mi? Hiç duyulmuş şey mi ki bu?” dedi.

“Dostum Ned,” dedi bunun üzerine Conseil, “*Nautilus*’tan bahsedildiğini duymuş muydunuz? Hayır! Ama var işte. Öyle omuzlarınızı filan silkmeyin hiç, daha önce duymadınız diye bir şeyin var olmadığını söylemek anlamlı değil.”

“Göreceğiz bakalım,” diye yanıtladı Ned. “Hem Akdeniz’e çıkmak işime gelir.”

Nautilus etrafta gemi olmayınca yüzeyden, gemiler ortaya çıkınca dipten ilerliyordu. Cidde’nin önünden geçip, Arap Yarımadası’nın güney ucu olan Muhammed Burnu’na ulaştık. Sonra Süveyş Kanalı’na doğru ilerlemeye başladık. Çok heyecanlıydım.

“Tünele girmek pek kolay değil herhâlde?” diye sordum Kaptan Nemo’ya.

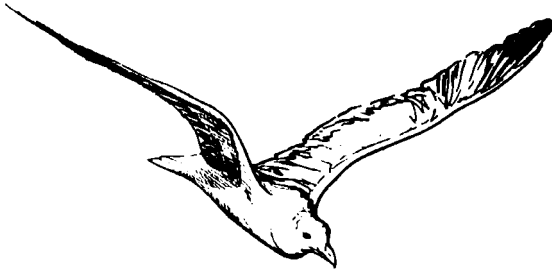
“Hayır, değil. O yüzden dümene ben geçeceğim. İsterseniz siz de benimle kaptan köşküne inebilirsiniz,” dedi.

Onu izledim. *Nautilus* kapaklarını kapayıp dibe daldı ve geçidi aramaya başladık.

Sarp kayalık duvar boyunca ilerliyor, buradaki olağanüstü mercanları, zoofitleri, yosunları ve yarıklardan kocaman kıskaçlarını uzatan kabukluları seyrediyorduk.

Onu çeyrek gece, *Nautilus* geniş ve karanlık bir geçidin önüne geldi, Kaptan dümene geçti ve içeriye daldık. Akıntıyla beraber, son hızla ilerlemeye başladık. Kalbim heyecandan duracak gibiydi.

Saat on otuz beşte, Kaptan Nemo dümeni bıraktı ve bana dönüp, “İşte Akdeniz,” dedi.

VI

YUNAN ADALARI

Ertesi sabah Ned, önce bir gecede Akdeniz'e geçmiş olabileceğimize hiç inanmadı. Zorlukla ikna olduktan sonra ise, "O zaman mademki artık Avrupa'dayız, Kaptan Nemo'nun hevesleri bizi Okyanusya'ya veya kutuplara götürmeden *Nautilus*'tan ayrılmayı teklif ediyorum," dedi.

Conseil bu işte tümüyle çekimserdi. Benimse doğrusu ya, Dünya'nın bütün denizlerini gezmeden gemiden ayrılmaya içim elvermiyordu.

Burada hapis kalmaktan hiç de hoşnut olmayan Ned, karaya yaklaştığımız ilk fırsatta kaçmayı planlıyordu. Aslında bir bakıma da haklıydı. Kaptan Nemo, sırlarını bildiğimiz için bizi asla serbest bırakmayacaktı. Özgürlüğümüze kavuşmak istiyorsak eninde sonunda kaçmalıydık.

Ned'e –hiç istemesem de– uygun bir fırsat ortaya çıkarsa bunu değerlendirebileceğimizi söyledim,

ama dikkatli olmalıydık, çünkü bu denemede başarısız olursak cezası ağır olabilirdi. Yine de, “Ben böyle uygun bir fırsatla karşılaşacağımızı hiç sanmıyorum,” diye ekledim.

“Görelim bakalım,” dedi o da.

Denizaltı, benim öngörümü desteklercesine, daha çok suyun altından gitti. Ben de salonun camlarından yöre balıklarını incelemeye giriştim. 14 Şubat’ta yine böyle camdan bakarken hayretle irkildim. Suyun dibinde, kemerinde deri bir kese olan bir adam vardı.

Kaptan Nemo’ya dönüp, “Bakın bir adam! Bir kazazede! Onu kurtarmalıyız!” diye bağırdım.

Kaptan sessizce cama yaklaştı. Adam da dışarıdan cama yapışıp bize bakmaya başladı. Kaptan Nemo’yla adamın birbirleriyle işaretleştiklerini gördüğümdeyse, şaşkınlıktan küçük dilimi yutardım.

“Endişelenmeyin,” dedi, “bu, Nicolas.”

“Onu tanıyorsunuz yani?”

“Evet Bay Aronnax.”

Böyle deyip, bir kasanın içinden çıkardığı külçe altınları bir sandığa yerleştirmeye başladı. Sonra da üzerine Yunanca bir adres yazıp, adamlarını çağırdı. Sonra da adamlar sandığı yukarı çıkardılar.

Bu olayı Ned’le Conseil’e anlatınca, onlar da en az benim kadar şaşırdılar. Kaptan bu kadar parayı

nereden buluyordu? Bu milyonlar kime gidiyordu? Bu adamı ve yaptıklarını anlamak olanaksızdı...

Ben de kafa yormayı bırakıp çalışmalarımı geri döndüm. Bir süre sonra içerisi dayanılmaz kadar sıcak oldu. Salondan tam çıkacakken Kaptan Nemo geldi.

“Çok sıcak olduğunun farkındayım, ama size bir şey göstermek istedim,” dedi.

“Nedir?”

“Kaynar suda yüzüyoruz. Santorini Adası yakınındaki volkanik sulardan geçiyoruz ve tam şu anda bir deniz altı volkanı püskürmesinin ortasındayız.”

Camdan dışarı baktım, sular kaynıyordu, cama el değmiyordu.

“Bu bölgede yanardağ püskürmeleri nedeniyle durmadan yeni adalar oluşur ve kaybolur,” dedi Kaptan. “Bakın, izleyin.”

Bu çok ilginç bir olaydı gerçekten de, ama sıcaklığa dayanamaz hâle gelmişti ve âdeta pişmeye başlamıştık. Bunun üzerine *Nautilus* deniz yüzeyine çıktı ve serin bir nefes alabildik.

VII

KIRK SEKİZ SAATTE AKDENİZ

Güzelim masmavi sularıyla Akdeniz'i, yalnızca kırk sekiz saat içinde bir boydan bir boya katettik. Kaptan Nemo, her yanı kaçmak istediği insanlarla çevrili olan bu denizden olabildiğince hızlı uzaklaşmak istiyordu anlaşılan.

Denizin dibinden saniyede on iki-on üç metrelik bir hızla ilerlediğimizden, Ned Land'in kaçış planları yine suya düştü.

Diyeceğim o ki, Akdeniz'in diplerini ancak, ekspres trenden dışarıdaki manzaraya bakan bir yolcu gibi izleyebildik. Bir metrelik taşemenler, koca şallar gibi dalgalanan vatozlar, köpek balıkları, sapan balıkları, çipuralar, Mersin balıkları ve daha onlarca cins, gözümüzün önünden şimşek hızıyla geçip gittiler. Gemilerle yarışan orkinoslar ise, bir süre *Nautilus*'un hızına uyup bize eşlik ettiler.

Yolumuzun üzerinde birkaç kere kaşalotlara, yunuslara, Akdeniz foklarına ve dev kaplumbağalara da rastladık.

Sicilya'yla Tunus'un Bon Burnu arasından geçerken, *Nautilus*'un bayağı dikkatli manevra yapması gerekti. Yoksa bu iki ucu dipten birbirine bağlayan yükseltiye çarpabilirdik.

"Eskiden iki kıtanın bu bölgede birbirine bağlı olduğu, düşünülüyor," dedim. "Doğu Akdeniz kapalı bir denizmiş o zamanlar."

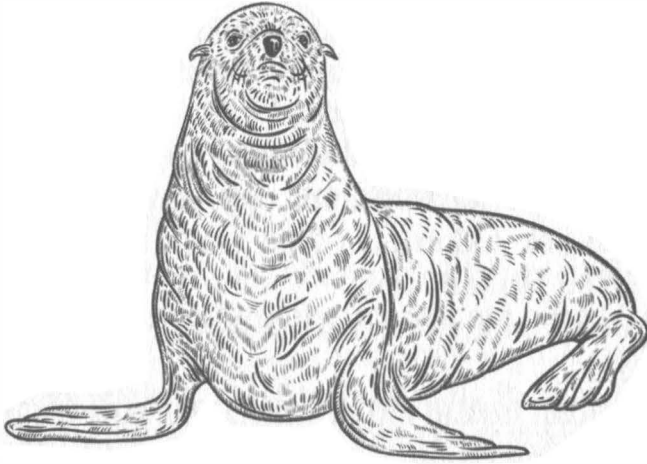
"Yine bu kısım yanardağ etkinlikleriyle yükselip de iki kıtayı birbirine bağlarsa, o kadar uğraşarak açılan Süveyş Kanalı'nın hiç anlamı kalmayacak o zaman," dedi Conseil.

"Yanardağ etkinlikleri giderek zayıflıyor, yani böyle bir şey beklenmiyor," dedim. Bunun üzerine Conseil de rahatlayıp buradaki süngerleri, denizhiyarlarını, denizkestanelerini, anemonları incelemeye, yumuşakçaları, eklembacaklıları sınıflandırmaya girişti.

Ertesi gün Cezayir açıklarından geçerken, deniz altı doğa harikaları, yerlerini dokunaklı ve ürkütücü görüntülere bıraktı. Burası Akdeniz'in en çok gemi kazası yaşanan yeri olduğundan, denizin dibi gemi enkazlarıyla doluydu. Kimi yan yatmış, kimi hâlâ dik duran, sanki bir anda kalkıp yola koyulabilecekmiş gibi görünen ama etraflarında ölüm ve sessizlikten başka şey olmayan gemi hayaletleri...

Kim bilir kaç kişi bu kazalarda can vermiş, kaç kişi kurtulup başlarına gelen felaketi korkuyla yakınlarına anlatmıştı.

Nautilus ise büyük bir güvenlik içinde bu hayaletlerin arasından kayıp gitti ve 18 Şubat'ta sabaha karşı Cebelitarık Boğazı'ndan geçerek Atlantik Okyanusu'na çıktı.

VIII

VIGO KÖRFEZİ

Cebelitarık Boğazı'ndan çıkınca, Portekiz kıyısı boyunca kuzeye doğru ilerlemeye başladık.

Akdeniz'de kaçış planını uygulamaya koyamadığı için pek sıkkın olan Ned Land, hemen o gün gelip, “Bu akşam!” dedi.

Ben şaşkınlıktan tek kelime söyleyemeden de devam etti:

“Kıyıdan birkaç mil açıktayız. Bu şans bir daha elimize geçmeyebilir. Conseil’e de söyledim. Filikayı söküp kaçacağız. Saat dokuzda görüşürüz.”

Zıpkıncı beni afallamış bir hâlde bırakıp gitmişti. İtiraz edememiştim ama çok üzgündüm. Atlantik Okyanusu’nun derinliklerini inceleyemeden *Nautilus*’tan ayrılmak istemiyordum ki ben!

Peki, ya kaçış planımız başarısız olursa? O zaman Kaptan Nemo ne yapacaktı? Bize bu kadar konukseverlik göstermişken, kaçmak nankörlük

değil miydi? Öte yandan, sonsuza kadar gemide kalma fikri de ürkütücüydü.

Böyle kafa karışıkları ve heyecan içinde beklerken son bir kez salona bakmak için gittiğimde, Kaptan Nemo'nun odasının kapısının aralık olduğunu gördüm. Hiç girmedığım bu odanın duvarında, özgürlük liderlerinin fotoğrafları asılıydı. Botzaris, Manin, Lincoln, John Brown... İlginç! Acaba bu gizemli adam, ezilen halkların, köle ırkların savunucusu muydu?

Saat dokuza birkaç dakika kala, tekrar salona geldim. Tam bu sırada makineler durdu ve gemi deniz yatağına oturdu. Daha ne olduğunu anlamadan, Kaptan Nemo girdi salona.

"Hah, ben de sizi arıyordum. İspanya tarihini bilir misiniz?"

Öyle şaşkındım ki, "Pek az," diye geveledim.

Bunun üzerine Kaptan, İspanya'nın altın, gümüş ve mücevher yüklü kalyonlarının Vigo Koyu'nda uğradığı felaketi anlatmaya girişti. Bir Fransız filosu korumasında bu koya sığınan gemilere, İngiliz ve Hollanda donanması saldırmış ve gemiler bütün hazineleriyle koyda batmışlardı.

"Yani?" dedim.

"Yanisi, işte şimdi Vigo Koyu'ndayız. Gelin de dışarı bakın."

Etrafımız enkazlarla çevriliydi. *Nautilus*'un elektriğiyle pırıl pırıl aydınlanan enkazlardan, Kaptan Nemo'nun adamları külçe külçe altın ve gümüşü, sayısız mücevheri toplayıp gemiye taşıyorlardı!

Kaptan'ın milyarlık servetinin sırrı şimdi çözülmüştü işte. Kaptan Nemo, Hernán Cortés'in İnkalar ve Aztek'lerden yağmaladığı hazinelerin tek varisiydi...

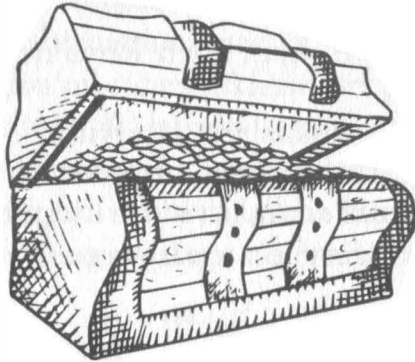
“Denizin böyle zenginlikler içerdiğini biliyor muydunuz? Ara ara ziyaret ettiğimiz daha böyle binlerce enkaz var,” dedi.

“Ah,” dedim. “Bu servetin dünyada çok gereksinimi olan insanların hiçbirine erişemeyecek olması ne yazık.”

Ve bunu der demez, sözlerimin Kaptan'ı gücendirebileceğini hissettim.

“Erişemeyecek olması da ne demek!” diye yanıtladı ayağa kalkarak. “Bunları kendim için mi topladığımı sanıyorsunuz? Dünyada ne kadar çok ezilen halk, sefalet çeken, acısı dindirilmesi gereken insan, öcü alınması gereken kurban olduğunu bilmiyor muyum sizce? Farkında değil misiniz ki...”

Ne var ki sözünü bitirmeden odadan çıktı. Oysa ben anlamıştım, Kaptan'ın insanlığın acıları için çarpan kocaman bir kalbi vardı. Girit açığında taşınan milyonların da gittiği yer anlaşılmıştı böylece...

IX

KAYIP KITA

Ned Land'in kaçış planı bir kez daha suya düşmüş, üstelik rotamızı çevirip karadan iyice uzaklaştığımız için, bu iş yine rafa kalkmıştı.

Ned nasıl öfkелendi tahmin edersiniz. Benimse üzerimden bir yük kalktı, sakince çalışmalarına döneceğim için çok sevindim.

Gece on birde Kaptan Nemo aniden çıkageldi ve “Bir gece yarısı gezisine ne dersiniz?” diye sordu.

Ben dünden razıydım. Giysilerimizi giyinip, hava aygıtlarımız taktık ve Atlantik Okyanusu'nun üç yüz metre dibinde bir gece gezintisine başladık.

Gece yarısı olmasına rağmen denizin dibi loştu. Uzaktaki, ne olduğunu anlayamadığım kırmızımsı bir parıltıya doğru, yokuş bir yolda, ayaklarımız çamursu zemine batarak ilerliyorduk. Fosforlu denizaneleri, mikroskobik kabuklular ve denizteleklerinden hafif bir ışık yayılıyordu.

Derken, ayaklarımızın altında belirli bir düzenle yerleştirilmiş benzeyen taşlar, uzaktaysa devasa silüetler belirdi ve ısıltı giderek büyümeye başladı. Nereye gidiyorduk? Denizin dibinde, Kaptan Nemo gibi inzivaya çekilmiş insanlardan oluşan bir koloni mi vardı yoksa?

Saat birde, dağın yamacını kaplayan bir orman çıktı karşımıza. Evet! Suyun dibine batmış taşlaşmış bir ormandı bu. Işıltıyla kızaran loş ağaçlığın arasından, okyanus hayvanlarının dev duyargalarından, şaklayan kıskaçlarından, kıvrılan doku-naçlarından sakınarak tırmandık. İnsan elinden çıkmışa benzeyen kalıntıların arasından geçtik ve nihayet tepeye ulaştık.

İşte burada kızılımsı parıltının kaynağını gördüm. Bu, lavlar kusmakta olan bir yanardağıdı! Suyun altında olduğu için alev yoktu ama kor lavlar derinlere doğru akıyor, çökmüş damları, yıkılmış duvarları, yerle bir olmuş tapınakları, yerde yatan sütunları, dev su kemeri kalıntılarıyla koca bir şehri aydınlatıyordu.

Neredeydik? Nereye gelmiştik böyle?

Derken Kaptan Nemo, tebeşirli bir taş parçasıyla siyah bir kayaya tek bir sözcük yazdı:

ATLANTİS

Efsanelere konu olan kayıp kıta Atlantis'ti burası demek! Yüzlerce yıl yaşayan dev insanların

kıtası! Burada günlerce kalmak, bir zamanlar Afrika'yla Amerika'yı birbirine bağlayan bu ilginç kıtayı baştan başa gezebilmek isterdim ama bu tepede, harabe kenti izleyerek ancak bir saat kadar kaldık. Sonra, Kaptan Nemo önde ben arkada geldiğimiz yoldan inip, *Nautilus*'a geri döndük.

X

SU ALTI MADENLERİ

N*autilus* ertesi gün Atlantis ovalarının üzerinden kayarak ilerledi, biz de Conseil’le birlikte kayıp kıtayı yurt edinmiş deniz altı canlılarını gözlemlene imkânı bulduk. Akşam kapaklar kapanınca, ben de uyudum.

Sabah kalktığımda gemi yüzeye çıkmıştı. Hemen platforma tırmandım ama dışarısı zifiri karanlıktı! Tuhaf olan, bu gökte hiçbir yıldız parlamıyordu. Sadece en tepede yuvarlak bir delikten gelen hafif bir ışık görür gibi oldum.

“Siz misiniz Profesör?” dedi bir ses.

“Ah! Kaptan Nemo! Şimdi neredeyiz?”

“Bakın!”

Geminin feneri bir anda yandı. *Nautilus*, etrafı duvarlarla çevrili kocaman bir gölün içinde yüzüyordu.

“Neresi burası?” diye sordum.

“İçini denizin doldurduğu sönmüş bir volkan-dayız. Okyanusun altındaki bir tünelden giriliyor içine,” dedi Kaptan. “Bakın yukarıdaki delik de kraterin ağzı. Gemimizin gizli ve güvenli limanıdır burası.”

Gerçekten de burası, en korkunç kasırgadan bile etkilenmeyecek, hiçbir insanoğlunun ulaşamayacağı bir sığınaktı.

“Ama,” dedim, “*Nautilus*’un böyle bir gizlenme yerine gereksinimi yok ki!”

“Doğru, yok Profesör, ama hareket etmek için elektriğe, elektrik için sodyuma, sodyum için kömüre, kömür için de maden kömürü yatağına gereksinimi var. Burası da benim maden kömürü yatağım.”

Kaptan Nemo, adamlarının burada gereken kömürü maden yatağından çıkardıklarını, sodyum elde etmek için yaktıklarında kraterden çıkan dumanın da, yanardağa hâlâ etkinmiş gibi bir görünüm verdiğini anlattı.

Burada, yedeklerimizi tamamlamak için bir gün kaldık. Mola sırasında, biz de Conseil ve Ned ile kraterin içinde bir keşif gezisine çıktık. Bu gezide obur zıpkıncımız yine midesinin zevklerinden vazgeçemeyip, besili bir toy kuşunu taşla avladı. Üstelik karşımıza çıkan bir arı kovanından, birkaç kilo kokulu bal aşırmayı da ihmal etmedi.

XI

SARGASSO DENİZİ

Ertesi gün Atlantik Okyanusu’nun çok acayip bir bölümünden geçtik – Sargasso Denizi. Sıcak su akıntılarının çevrelediği, yüzeyi bir çayır gibi, tamamen otlarla ve su yosunlarıyla kaplı bir yerdi burası. Zaten adını da İspanyolcada deniz yosunu anlamına gelen “*sargazzo*” sözcüğünden alıyordu.

Sonra *Nautilus*, tam on dokuz gün boyunca günde yaklaşık seksen kilometrelik bir hızla ilerledi. Bu durumda kaçma planı yapmak mümkün değildi ve ben bile, bir gün hemcinslerime kavuşma umudumu yitirmeye başlamıştım.

Bu süre boyunca genellikle yüzeyden gittik. Yalnız bir kez bir balina gemisi bizi balina sanıp peşimize düşünce, suya dalıp izimizi kaybettirdik.

Yol boyunca bize yunuslar, uçar balıklar eşlik etti ama burada gözlediğimiz balıklardan en ilginç,

dev köpek balıkları oldu. Denizciler, midelerinden manda başı, üniformalı bir denizci, kılıklı bir asker ve hatta atıyla birlikte bir süvari çıktığını söyleseler de, biz böyle bir şeye şahit olmadık doğrusu.

13 Mart'ta Kaptan Nemo ilginç bir dalış denemesine girişti. Okyanusun en derin noktalarından birine gelmiştik. *Nautilus* kırk beş derecelik bir açıyla burnunu dibe çevirdi ve hızla okyanusun karanlıklarına dalmaya başladı. Önce bitkilerin, sonra hayvanların yaşama sınırını geçtik. Giderek yükselen basınca direnerek, on altı bin metreye kadar indik. Burada geminin her santimetrekaresi, bin altı yüz kilogramlık bir basınç altındaydı!

"İnanılmaz!" dedim, "Hiçbir insanın erişmediği bir derinlikteyiz ve bunu yalnızca anılarımızda saklayacağız!"

"Yoo," dedi Kaptan ve adamlarından fotoğraf makinesinin getirilmesini istedi. Kaptan Nemo'nun sürprizleri hiç bitmeyecekti anlaşılan! *Nautilus*'un ışıklarıyla aydınlattığımız derinliklerin çok güzel siyah beyaz bir fotoğrafını çektik ve bu basınçta daha fazla kalmak riskli olacağından, çok büyük bir hızla su yüzeyine çıktık.

Nautilus on altı bin metreyi dört dakikada kat edip, uçar balık gibi havaya fırladı ve suları fışkırtarak denize geri düştü.

XII

KATİL BALINALAR

13 Mart gecesi *Nautilus* güneye döndü ve Horn Burnu'ndan batıya doğru gidip Dünya turunu tamamlamak yerine, aynı yönde ilerlemeye devam etti. Bu çok anlamsızdı. Nereye gidiyorduk ki, kutuplara mı?

Kaçma umudu kalmayınca, Ned Land iyice sessizleşmişti.

“Sonuçta o bir bilim adamı değil, denizlerde gözlem yapmaktan hoşlanmıyor. Buradaki tekdüze yaşam ona işkence gibi geliyor,” diyordu Conseil. Haklıydı da. Sonuçta Ned, özgür ve aktif yaşama alışmış bir denizciydi.

Gelgelelim tam da o gün, Ned’e eski zıpkıncılık günlerini hatırlatacak bir olay oldu. *Nautilus*, bir balina sürüsünün arasına düştü.

“Ah!” dedi Ned, “Şimdi bir balina gemisinde olacaktım ki!”

“Hâlâ av takıntınızdan kurtulamadınız mı?” diye sordum.

“Bir balina avcısı hiç işini unutabilir mi?” diye yanıtladı hayıflanarak.

“Bakın bakın,” dedi Conseil ise, “üzerimize doğru geliyorlar!”

Bunun üzerine Ned, bir dakika daha beklemeden, balina vurma izni almak için Kaptan Nemo’yu aramaya koştu.

“Hımm, güney balinaları,” dedi Kaptan. “Ancak bunları öldürmenize izin veremem. Yalnızca yok etmek için avlanmak ne işe yarar? Balina yağına ihtiyacımız yok. İnsanoğlu avlaya avlaya bu zarsız hayvanların soyunu tüketmek üzere. Rahat bırakın zavallıları.”

Tam bu sırada ufukta siyah noktalar ortaya çıktı.

“Bakın,” dedi Kaptan hızla yaklaşan sürüyü göstererek, “Zavallı balinaların tek düşmanı insan da değil üstelik. Şu katil balina denen koca dişli canavarlar da onların peşinde.”

“O zaman,” diye atıldı Ned, “belki balinaların hatırına onları...”

“Sizin işe karışmanıza gerek yok beyefendi,” diye yanıtladı Kaptan, “ben şimdi onların hakkından gelirim.”

Böyle dedi ve balinalara saldırmaya hazırlanan katil balina sürüsünün arasına daldığı gibi, onları *Nautilus*’un mahmuzuyla biçmeye başladı. Denizi

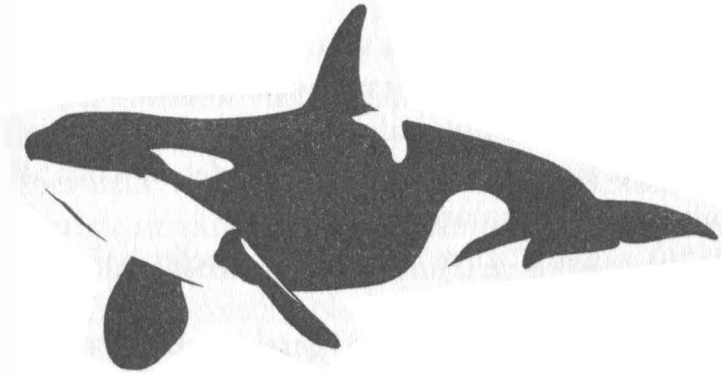
kan gölüne çeviren bu katliam bir saat kadar sürdü. Balinalar kurtulmuştu.

“Ne düşünüyorsunuz Ned?”

“Bu kasaplık,” diye yanıtladı Ned, “Ben zıpkınımı tercih ederim.”

“Bu kasaplık değil. Biz balinaları canı hayvanlardan kurtardık o kadar. Ayrıca herkesin silahı kendine,” dedi Kaptan Nemo da.

Ne yazık ki dişi balinalardan biri ve yavrusu kurtulamamıştı. *Nautilus* hemen hayvana yaklaştı ve tayfalar, memelerinden iki-üç ton süt sağdılar. Başta iğrensem de, sütün tadı nefisti. Böylece yiyeceklerimize yağ ve peynir de katılabilecekti.

XIII

BUZLA

N*autilus* dümdüz güneye doğru ilerlemeye devam etti ve aşağı enlemlere doğru indikçe, karşımıza giderek büyüyen yüzer buz kütleleri çıkmaya başladı. Ufukta, orada geniş bir deniz buzulu, bir buzla bulunduğunu gösteren parlak beyaz bir ışık belirdi. Hava iyice soğuduğundan kürklere sarınmıştık.

Kutup kuşlarının çığlıkları dışında her yer sessizdi. Kaptan eskiden burada fok sürülerinin yaşadığını söyledi. Bugünse, İngiliz ve Amerikalı avcılarının aşırı avlanmaları sonucunda ne yazık ki soyları tükenmişti.

Nautilus birkaç gün, giderek sıkışıp birleşen buzları yarararak ilerlemeye devam etti. Derken 18 Mart'ta, ne kadar uğraşsak da yaramadığımız bir buz kütlesiyle karşılaştık.

“Buzla bu!” dedi Ned. “Kaptan Nemo bunu artık biraz zor aşar!”

Bugüne dek hiçbir denizcinin aşamadığı sınıra gelmiştik. Üstelik kısa sürede etrafımızda da bir buz tabakası oluştuğundan, artık geri de gidemiyorduk.

Oysa kaptanımız hiç de yılmışı benzemiyordu.

“Göreceksiniz, *Nautilus* buzlayı geçecek ve Güney Kutbu’na ulaşacak,” dedi.

“İyi de nasıl? Kanat takıp üzerinden mi uçacağız?” diye sordum.

“Hayır,” dedi, “Üzerinden değil, altından geçeceğiz. Tek zorluk, hava tazeleyemeden birkaç gün buzun altında kalma riski olması.”

Aslında mantıklıydı. Buzlanın dörtte biri denizin yüzeyinde, dörtte üçü altında olurdu. Demek ki altta, geminin kolayca inebileceği bir derinlikte su vardı.

Hemen yedek hava depoları dolduruldu, adamlar etrafımızda oluşan buzları kırdılar ve üç yüz metre kadar dibe dalarak buz kütlelerinin altında ilerlemeye başladık.

Ertesi gün yüzeye çıkmaya çalıştık ama üzerimizde hâlâ yaklaşık bir kilometre kalınlıkta bir buz kütlesi vardı. Gün içinde birkaç denemede daha bulunduk ama her seferinde buzlanın altına çarptığımızda duyulan o tok ses geldi.

O gece hiç iyi uyuyamadım. Bir umutlanıp bir korktum. Yüzeye çıkabilecek miydik acaba?

Neyse ki ertesi sabah altıda Kaptan Nemo müjdeyi verdi:

“Açık denizdeyiz!”

XIV

GÜNEY KUTBU

Hemen yukarı platforma koştum. Açık denizdeydik, tepemizde sürüler hâlinde kuşlar uçuyordu ve uzakta bir adacık vardı.

“Güney Kutbu’nda mıyız?” diye sordum kalbim küt küt atarak.

“Bilmiyorum,” dedi Kaptan, “Öğlen vakti güneşe göre konumuzu belirlemeliyiz.”

Kayalara çarpmaktan sakınarak adaya ulaştık. Ada dar bir kanalla geniş bir kara parçasından ayrılıyordu. Belki de bir kıtaydı burası... Hemen filikayı indirdik, Kaptan Nemo, iki adamı, Conseil ve ben geniş kumsala geldik.

Conseil karaya atlayacaktı ki, onu tuttum.

“Buyurun Kaptan,” dedim, “bu adaya ilk ayak basan kişi olma onuru size ait.”

“Evet,” dedi o da, “Daha önce insanoğlunun ayak izini bırakmadığı bu toprağa basmakta bir sakınca görmüyorum.”

Ardından biz de indik ve kıyıyı keşfettik. Bitki örtüsünden fakir olan sahil, binlerce kuş ve penguene ev sahipliği yapıyordu.

O gün güneş çıkmadı, aksine sıkı bir kar fırtınası başladı ve gemiye döndük.

Ertesi gün kar durdu. Biz de, insan tanımadıkları için bizden hiç kaçmayan fokları ve morsları yakından inceleme olanağı bulduk.

“İyi ki Ned bizimle değil,” dedi Conseil, “yoksa gözü dönmüş bir şekilde bütün fokları ve morsları öldürürdü.”

“Ama Kaptan savunmasız hayvanların boş yere kanını dökmeye çok karşı, hayatta buna izin vermezdi,” dedim.

O gün de güneş çıkmadı. Yerimizi belirleyebilmek için tek bir günümüz kalmıştı, çünkü ertesi gün 21 Mart’tı ve güneş bugünden itibaren altı aylığına bu topraklardan ışınlarını çekecekti. Heyecanla ertesi günü beklemekten başka çaremiz yoktu.

Ertesi gün karaya çıkıp, iki saatlik bir yürüyüşten sonra yüksekçe bir tepeye tırmandık. Neyse ki şansımız yaver gitti, güneş belirdi ve Kaptan Nemo konumumuzu saptadı.

“Evet, beyefendi,” dedi, “Güney Kutbu’ndayız! Ben, Kaptan Nemo, 21 Mart 1868’de, doksan derece üzerindeki Güney Kutbu noktasına ulaşmış ve kendimi bu altıncı kıtanın sahibi ilan etmiş bulunuyorum.”

Evet, böyle dedi ve üzerinde altınla işlenmiş kocaman bir N harfi bulunan siyah bayrağını bu tepeye dikti.

XV

KAZA MI ÖNEMSİZ BİR AKSAKLIK MI?

Ertesi gün yönümüzü kuzeye çevirip dönüşe geçtik. Yine üç yüz metre dipten gidiyorduk ki, *Nautilus* büyük bir sarsıntıyla durdu ve yan yattı. Hemen ne olduğunu anlamak için Conseil ve Ned’le büyük salona koştuk. Kaptan Nemo biraz sonra geldi ama bu kez her zamanki gibi sakın görünmüyordu.

Torres Boğazı’nda kullandığı ifadeyi tekrarlayarak, “Yine önemsiz bir aksaklık herhâlde değil mi?” diye sordum.

“Hayır,” dedi, “bu kez bir kaza oldu. Bir buz dağı ters dönerken bizi de kendisiyle beraber aşağı sürükledi.”

Bu durumda, buz dağı hareketini tamamlamadan ne olacağımız belli değildi. Yüzeye de çıkabilirdik, iki buz kütlelerinin arasında sıkışabilirdik de.

Bir süre sonra yükselme durdu, geminin duruşu düzeldi.

“Ucuz kurtulduk!” diye sevinerek açılan camlardan dışarıya baktık. Ne var ki etrafımız buzdan bir duvarla çevriliydi... Buzdan bir tünele hapsolmuştuk!

Bir süre ışıkların kırılarak inanılmaz renklere büründüğü bu buzdan hapishaneyi hayran hayran seyrettik.

“Harika değil mi?” diye sordu Conseil.

“Çok güzel gerçekten,” dedi Ned, “ama doğanın insanlara yasakladığı bu güzelliği görmüş olmak, bize çok pahalıya mal olmaz umarım!”

Bu sırada *Nautilus* büyük bir hızla hareket etti. Öyle ki yansıyan ışıkların parlaklığı neredeyse bizi kör edecekti. Bir süre hızla yol aldık. Sonra bir çarpma sesiyle durduk. Demek tünelin bu tarafı kapalıydı. Ardından gemi bu kez de geri geri giderek diğer çıkışa yöneldi. Heyecanımı bastırmak için elime bir kitap aldım. Biraz sonra Conseil yanıma gelip:

“Beyefendinin okudukları kitap ilginç mi acaba?” diye sordu.

“Evet,” dedim.

“Hımm, beyefendi kendi kitaplarını okuyorlar da,” demesin mi?

Bir de baktım sayfalarına boş boş baktığım kitap *Su Altı Derinliklerinin Gizemleri* değil mi?

Birkaç kaygılı saat daha geçti ve ne yazık ki aynı çarpma sesini bir kez daha duyduk.

Tam o anda Kaptan içeri girdi

“Yolun bu tarafı da tıkalı mı?” diye sordum.

“Evet,” diye yanıtladı, “bütün çıkışlar kapanmış.”

“Sıkıştık mı?”

“Evet!”

XVI

HAVASIZLIK

“**B**u durumda,” dedi Kaptan Nemo sakın sakın, “ya ezilerek öleceğiz ya da havasızlıktan. İki günlük hava yedeğimiz kaldı.”

Tek çaremiz buzun en ince olduğu yeri bulup, kazarak çıkmaktı. Kaybedecek tek bir saniyemiz bile yoktu. Dalış giysilerini giyip, on iki kişilik gruplar hâlinde, kazmalarla buzu delme işine giriştik. İki saat çalışıp, kazmaları bir sonraki ekibe devrediyorduk. Buzun kalınlığı dört metreydi ve geminin geçebileceği bir boşluk açmak için en az dört gün gerekiyordu.

Ertesi gün ikinci bir tehlike baş gösterdi. Tünel içindeki su donmaya ve çeperleri daraltmaya başlamıştı. Bu gidişle havasızlıktan değil de ezilerek ölebilirdik! Neyse ki Kaptan Nemo bu duruma akıllıca bir çare buldu. Kaynama derecesine kadar

ısıttığımız suyu tünele pompalayarak, donmayı engellegebildik.

Bu arada bir gün daha geçmiş, *Nautilus*'un içindeki hava iyice ağırlaşmıştı. Kazma sallamak zor olsa da, sırtımızdaki oksijen aygıtından gelen temiz hava kendimize gelmemizi sağladığından, herkes canla başla üstleniyordu bu işi.

İçerideki karbondioksit miktarı öyle artmıştı ki, göğsümüz sıkışıyor, başımız çatlıyordu. Bugün bile bunu anlatırken aynı boğulma hissini, hava açlığını duyuyorum.

26 Mart günü, Kaptan gelip:

“Yarın hava depoları tamamen boşalmış olacak,” dedi. “Tek çaremiz geriye kalan buz geminin ağırlığıyla ezerek çıkmak.”

Başarabilecek miydik bunu?

Bütün mürettebat gemiye girdi, kapaklar kapatıldı, gemi su depolarını doldurdu ve makinelere tam yol verilerek buza yüklenmeye başladı. Derken bir çatırtı geldi ve gemi buz delip aşağıdaki suya düştü.

Şimdi iş, buzlanın altından açık denize ulaşmaya kalmıştı. Kütüphanenin divanlarından birinde mor dudaklarla yarı baygın hâlde yatıyor, can çekişiyordum. Eğer Ned’le Conseil, hava aygıtının içinde kalan son havayla beni kendime getirmeselerdi çoktan ölmüştüm. Ya Kaptan Nemo ve mürettebatı? Yaşıyorlar mıydı acaba? Bilmiyordum.

28 Mart günü, çok yüksek bir hızla ilerleyen geminin burnunu yukarıya kaldırdığını, üzerindeki buz tabakasını birkaç darbede deldiğini ve ok gibi fırlayıp buzların üzerine düştüğünü hissettik. Hemen kapak açıldı ve içeri grl grl taze hava doldu.

XVII

HORN BURNU'NDAN AMAZON'A

Hemen yukarı çıkıp temiz havayı doya doya ciğerlerimize çekti. Kendime gelir gelmez, Ned'le Conseil'e teşekkür ettim.

“Dostlarım,” dedim duygulanarak, “artık son-
suza kadar birbirimize bağlıyız ve üzerimde hakkı-
nız var...”

“Evet,” diye lafı ağzımdan aldı Ned Land, “Bu
Nautilus cehenneminden ayrılırken sizi de yanımda
götürme hakkı...”

Atlantik Okyanusu sularında, Güney Amerika'nın
doğu kıyısı açıklarından ilerliyorduk. Kıtanın güney
ucundaki Ateş Toprakları'nın, Falkland Adaları'nın,
Güney Amerika'nın en doğu ucu olan São Roque
Burnu'nun ve Amazon Havzası'nın yanından geçtik.

Aslında buralarda kaçıp Fransız Guyanası'na sı-
ğınabilirdik ama hava çok rüzgârlıydı. Filika dalga-

lara dayanamaz, alabora olurdu. Kaçış planlarımızı yine ertelemek zorunda kalınca, biz de Conseil'le deniz altı incelemelerimize döndük.

Çeşit çeşit balıklar arasından, Conseil'in haklı olarak hiç unutamayacağı birini anlatmadan geçemeyeceğim.

Bir seferinde ağımıza çok yassı, yirmi kiloluk, üstü kırmızımsı altı beyaz bir vatoz takıldı. Balık kendini suya atmak için çırpınıyordu. Conseil, dur demeye kalmadan, iki eliyle balığın üzerine atladı ama balığa değdiği anda bağırıp sırtüstü yere yuvarlanıverdi.

İlk kez benimle üçüncü şahısla filan konuşmayı unutmuş, "Ah! Efendim, efendim! Beni kurtarın!" diye bağırıyordu zavallı.

Hemen yanına koşup, masaj yaparak iyileştirmeye çalıştık. Kendine gelir gelmez, sınıflandırmacı yönü yine ağır basıp, "Kıkırdaklı balıklar sınıfı, köpek balıkları alt takımı, uyuşturan balığıgillerden torpil balığı," diye sıraladı Conseil.

Gerçekten de, tutanı çarpıp felç eden elektrikli bir torpil balığıydı bu. O akşam Conseil balığı yiyecek öcünü aldı, ama bu çok zor oldu çünkü balığın eti taş gibi sertti!

XVIII

AHTAPOTLAR

16 Nisan'da Martinique ve Guadeloupe'un açığından geçtik. Ned kaçma planını hayata geçirmek istiyor, fakat o fırsat bir türlü ortaya çıkmıyordu.

Aslına bakılacak olursa bu denizaltı yaşantısında hiçbir eksikimiz yoktu, çok sağlıklıydık. Geziden çok hoşnuttum ama doğrusu ben de yeni ve kapsamlı çalışmalarım, hiç kimse okumadan kaybolup gitsin istemiyordum. Burada, Antiller'de notlarıma yeni yeni gözlemler de eklemiştim. Zoofitler, rengârenk halkalı deniz solucanları, dev vatozlar, mücevherlere benzeyen süslü balıklar...

20 Nisan'da, bin beş yüz metre derinlikte, etrafı yüksek deniz bitkileriyle kaplı mağaraların önünden geçiyorduk. "Bunlar tam da dev ahtapotların mağaralarına benziyor," dedim.

"Gemileri okyanusun dibine çekenler mi? Hani şu Kraken denilenler..."

“Kimse beni böyle bir hayvanın var olduğuna inan-
dıramaz,” diye kestirip attı Ned. “Kim inanır ki?”

Bense bu artık efsaneleşmiş hikâyelere çok ki-
şinin inandığını, ada kadar büyük, üzerinde bir sü-
vari birliğinin talim yapabildiği ahtapotlardan söz
edildiğini anlattım.

“Evet,” dedim, “belki bunlar insanın hayal gü-
cünün ürettiği hikâyeler, ama 1861’de arkadaşım
Kaptan Bos, Hint Adaları’nda bu dev ahtapotlar-
dan birini gördüğünü ama elinden kaçırdığını biz-
zat kendisi anlattı bana.”

“Ne kadarmış boyu peki bu canavarın?”

Benim yerime o sırada camdan bakmakta olan
Conseil atıldı:

“Yaklaşık altı metre değil miymiş?”

“Kesinlikle,” dedim.

“Kafasının çevresinde yuvasından çıkan yılanlar
gibi kıvranan sekiz dokunacı yok muymuş?”

“Tamı tamına.”

“Başının alt tarafında kocaman gözleri var mıy-
mış?”

“Varmış Conseil.”

“Ya ağzı, bir papağanın gagasına mı benziyor-
muş?”

“Doğrusu ya, evet.”

“O zaman,” dedi Conseil, “Beyefendi af buyur-
sunlar ama şu karşımızdaki, o ahtapot olmasa da
onun kardeşi olmalı!”

İkimiz de aynı anda cama koştuk. Sekiz metrelik dev bir ahtapot, kocaman vantuzlarını cama yapıştırmış, dev papağan gagasını açıp kapamakta ve sürekli rengini değiştirmekteydi.

“Bu değilse bile, şunlardan biri olabilir,” dedi Ned arkadaşlarının yanına gelen diğer dev ahtapotları göstererek.

Tam bu sırada birdenbire *Nautilus* durdu, uzun süredir göremediğimiz Kaptan salona geldi:

“Sanırım ahtapotlardan birinin gagası pervaneye takıldı,” dedi, “Yukarı çıkıp göğüs göğüseavaşmamız gerek.”

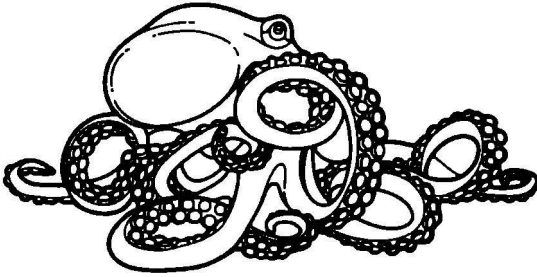
Bizler birer balta, Ned ise zıpkınını alarak hep birlikte yukarı çıktık. Kapak açılır açılmaz, dev bir kol yılan gibi içeri uzandı. Kaptan bu kolu hemen kesip attı ama biz daha yukarı çıkmadan başka iki kol denizcilerde birini yakaladığı gibi yukarı kaldırdı.

Korkunçtu! Zavallı adam, acıyla “İmdat! İmdat!” diye bağııyordu. Kaptan Nemo hayvanın diğer kollarını birer birer koparıırken, biz de öbür ahtapotların dokunaçlarına baltaları indirdik, ama yedi kolu kopan ahtapot, karnından üzerimize simsiyah mürekkeğini fışkırtınca bir süre hiçbir şey göremedik. Gözlerimiz açıldığında, canavar denizciyle birlikte sularda kaybolmuştu.

Kan beynimize sıçradı. O sinirle kıyasıya bir mücadeleye giriştik. Kaptan Nemo, Ned Land’i

bir ahtapotun dev gagasıyla ikiye bölünmekten zor kurtardı. Bu savaş saatler sürdü, nihayet yenilen ahtapotlar kaçıp gittiler.

Kaptan Nemo, üstü başı kan içinde, kaybolan arkadaşının ardından bakakalmıştı. Gözlerinden yaşlar süzülüyordu.

XIX

GULF STREAM

Bu dehşet verici olayı anlatmaya benim kalemin gücü yetmiyor. Bir de zavallı adam, ahtapotun kollarındayken Fransızca olarak yardım istemişti. Bu beni derinden etkiledi, gemideki gizeme daha çok kafa yorar oldum. Arkadaşını, hem de böyle korkunç bir ölümle kaybeden Kaptan Nemo ise, o günden sonra daha da içine kapandı.

1 Mayıs'ta rotamız değişti ve Gulf Stream akıntısını izleyerek kuzeye çıkmaya başladık. Bir sürü canlıyı da beraberinde sürükleyerek Avrupa kıyılarına kadar giden ve o bölgenin iklimini yumuşatan bu sıcak su akıntısıyla birlikte akıyorduk. Amerika sularındaydık ve Ned Land artık bu gemiden kurtulmayı iyice kafasına koymuştu.

“Kendi topraklarıma yaklaştığım hâlde burada hapis kalmaya dayanamıyorum, boğuluyorum,” dedi bana.

Kaptan Nemo'ya bizimle ilgili niyetinin ne olduğunu sormamı istiyordu.

“Onu çok seyrek görüyorum, gördüğümde sordum,” dedim.

“Hayır, bu gün sorun, yoksa gidip onu ben bulacağım,” dedi kararlılıkla.

Çaresiz, Kaptan'ı bulmaya gittim. Odasında çalışıyordu.

“Ne istiyorsunuz? Görüyorsunuz meşgulüm. Bakın, denizle ilgili çalışmalarımın birkaç dildeki el yazmaları var burada. *Nautilus*'ta sağ kalan son kişi, bunları suda batmayan bir aygıtın içine yerleştirerek dalgalara bırakacak,” dedi.

Demek bu esrarengiz adamın gizemleri de bir gün açığa çıkacaktı!

“Bu çok ilkel bir yöntem değil mi?” diye sordum. “Siz veya bir adamınız bu yazmaları emin ellere...”

“Hayır!”

“Mesela ben ve arkadaşlarım, bu yazmaları saklamaya hazırız, bizi özgür bırakırsanız tabii...”

“Özgürlük ha! Yedi ay önce söylemiştim, şimdi de tekrar ediyorum: *Nautilus*'a giren bir daha asla onu terk edemez.”

“Ama bu kölelik!”

“Ne derseniz deyin. Sizi burada kilit altına alan da, kaçmamanız için yemin ettiren de yok.”

“Bakın,” dedim “Burada kendimden bahsetmiyorum. Çalışmak bana her şeyi unutturuyor. Oysa

Ned öyle değil. Özgürlük tutkusunun, kölelik nefretinin Kanadalı gibi bir adama neler yaptırabileceğini hiç sordunuz mu kendinize?”

“Ned’in düşünceleri beni ilgilendirmiyor. Onu buraya zorla getirmedi. Kendi zevkim için gemimde tutuyor da değilim! Size verilecek başka bir cevabım yok. Bana bu soruyu bir daha sormayın, çünkü dinlemeyeceğim,” dedi.

Bunlar Kaptan’ın son sözleri oldu. Ned’e konuştuklarımızı anlattım. “O zaman kaçacağız. Hava nasıl olursa olsun,” dedi. Dedi ama *Nautilus* New York açıklarındayken öyle bir fırtına başladı ki, bu tasarımı yine gerçekleştiremedik.

Kaptan Nemo, kendini palamarla bağlatarak platformda bir süre bu korkunç fırtınayı seyretti. Ama gece olunca, on beş metrelik dalgalara, yıldırımlara ve saatte otuz kilometre hızla esen rüzgâra dayanabilmek için, *Nautilus*’un elli metre kadar derine inmesi gerekti.

Burada her şey o kadar sakindi ki, okyanusun yüzeyinde kıyametler koptuğu kimsenin aklına gelmezdi.

XX

İNTİKAM

Fırtına bizi kuzeydoğuya atmıştı. Sislerin içinde ilerlerken dibe daldığımızda, kimi eskiden kimi daha yeni batmış gemi enkazlarının arasından, âdeta bir ölüm vadisinden geçer gibi süzülüyorduk.

Newfoundland'e geldikten sonra doğuya yöneldik ve ilk kez 1857'de okyanusun dibine yerleştirilen telgraf kablosu boyunca ilerleyerek İrlanda'ya yaklaştık. Sonra Kaptan Nemo hepimizi şaşırtarak yönümüzü güneye çevirdi. 30 Mayıs'ta İngiltere'nin en uç noktasına ulaşmıştık ama Manş Denizi'ne dönmeyip, denizin üzerinde çemberler çizmeye başladık.

Kaptan Nemo hiç konuşmuyor, çok üzgün görünüyordu ve belli ki belirli bir noktayı arıyordu. Onu bu kadar üzen neydi acaba? Terk ettiği ülkesini mi hatırlıyordu? Pişmanlık mı duyuyordu?

Uzun aramalar sonucunda, 1 Haziran'da niha-
yet bir noktada durduk.

“İşte burası!” dedi Kaptan ve dibe dalma emri
verdi. Sekiz yüz otuz üç metre derinlikte, çok uzun
yıllar önce batmış bir geminin enkazı bizi bekliyor-
du.

“Bundan tam yetmiş yıl önce vatanı için kahra-
manca savaşıarak batan bir Fransız gemisi,” dedi.

“*Vengeur* (İntikam) bu!” diye bağırdım.

“Evet” dedi Kaptan, “güzel isim.”

XXI

KATLİAM

Bu sahneyi görünce, Kaptan'la arkadaşlarının yalnızca insanlardan kaçmadıklarını, aslında zamanın hafifletemediği bir intikamın peşinde olduklarını sezdim.

Tam o sırada bir patlama sesi geldi. Yukarı çıktık. Yaklaşan kocaman bir savaş gemisi bizi topa tutmuştu.

“Hangi ülkenin gemisi?” diye sordum Ned’e.

“Bilmiyorum, görünmüyor” diye yanıtladı, “ama bu gemi bir mil yaklaştığında denize atlayıp, kaçıyoruz.”

Nihayet bir kurtuluş umudu belirmişti ama gemi ateşe devam ediyordu.

“Nasıl olur?” dedim. “Bizleri göre göre nasıl ateş ederler?”

Sonra bir anda her şeyi anladım. *Abraham Lincoln*'un Kaptanı, çarpıştığımız zaman, karşısında

bir deniz memelisi değil de bir denizaltı olduğunu anlamış olmalıydı. Artık dünyanın tüm ulusları, müthiş bir kinle kendilerine saldıran, gemilerini batıran adamın peşine düşmüşlerdi.

Ned, “Belki işaretlerle namuslu insanlar olduğumuzu anlatabiliriz,” diyerek mendilini çıkarıyordu ki, demir bir yumrukla yere serildi.

“Alçak,” diye bağırdı Kaptan, “gemiye saldırmadan önce seni *Nautilus*’un mahmuzuna mihlammamı istemezsin herhâlde!”

Kaptan Nemo’nun yüzü bembeyazdı. Sinirden küçülmüş göz bebekleriyle çok ürkütücü görünüyordu. “Lanet ulusun gemisi, gör bakalım renkleri mi!” diye bağırdıktan sonra, Güney Kutbu’na diktiğine benzeyen kara bir bayrak çekti ve hepimizi aşağı indirdi.

“Bu gemiye saldırmayacaksınız herhâlde!” diye bağırdım.

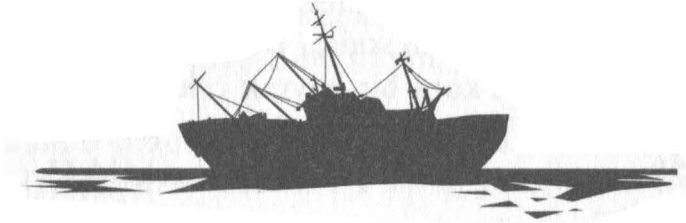
“Onu batıracağım!” diye yanıtladı. “Burada kanun da adalet de benim! Ben mazlumum, o ise zalim! Sevdiğim saygı duyduğum ne varsa, eşimi, yurdumu, çocuklarımı, ailemi elimden aldı! Nefret ettiğim her şey işte burada karşımda duruyor!”

Kaptan çok kararlıydı.

Gece gerginlikle geçti. Sabah olunca gemi dibe daldı, hızını giderek artırdı ve bir çarpışma sesi geldi. Bir çığlık atıp salona koştum. *Nautilus* çelik mahmuzunu geminin gövdesine saplamıştı. Şimdi de

Kaptan, salonun camlarından, dev savaş gemisinin tüm mürettebatıyla birlikte hızla sulara gömülüşünü izliyordu. Can çekişen insanlar gözümüzün önünde boğulup gittiler. Bizse hiç bir şey yapamadık.

Her şey bitince Kaptan sessizce odasına gitti. Duvardaki kahraman tablolarının altında asılı bir kadın ve iki küçük çocuğun resminin altına diz çöktü ve hıçkırarak ağlamaya başladı.

XXII

KAPTAN NEMO'NUN SON SÖZLERİ

Bu korkunç olayın ardından *Nautilus* hızla kuzeye doğru kaçmaya başladı. Geminin batışı gözümün önünden gitmiyor, beni bu olaya şahit eden Kaptan Nemo'ya karşı bir nefret duyuyordum. *Nautilus*'un içi karanlık ve sessizdi. Hızla yol aldığımız iki-üç haftalık süre boyunca hiç kimseyi görmedik. Çalışmalarımı sürdüremez, hatta doğru dürüst uyuyamaz hâle gelmiştim.

Bir gece Ned'in sesiyle uyandım:

"Bu gece kaçıyoruz," diyordu. "Saat tam onda filikada olun."

"Peki, ama neredeyiz?"

"Bilmiyorum. Uzakta bir kara görünüyor. Hava ve deniz kötü bile olsa, ne yapıp edip oraya ulaşmalıyız. Başka çaremiz yok."

"Tamam," dedim, "ben hazırım, ölsek de beraber öleceğiz!"

İssız ve karanlık denizaltının içindeki son gün çok uzun geçti. Notlarımı toplayıp ceplerime yerleştirdim. Büyük salondaki harikalara son bir kez baktım. Yolculuğumuzun başından beri yaşadıklarımız, denizaltındaki av, Papualı yerliler, Girit'teki dalgıç, dev inci, Atlantis, Güney Kutbu, buzda hapis kalışımız, hepsi birer birer gözümün önünden geçti.

Derken saat dokuz buçuk oldu. Kaçma saati yaklaşmıştı. O anda orgdan yükselen hüznü ezgiyi duydum. Kaptan Nemo salonda org çalıyordu, benimse ona görünmeden salondan geçmem gerekiyordu. Kapıyı açtım. Kalbim gümbür gümbür atıyordu. Halının üzerinden sürünerek kapıya ulaşmak beş dakikamı aldı. Tam doğrulup tokmağa uzanmıştım ki, Kaptan Nemo'dan gelen iç çekme sesiyle kalakaldım. Ayağa kalkmış, kollarını göğsünde çaprazlamış, göğsü hıçkırıklarla sarsılarak bana doğru gelirken duyduğum son sözleri şunlardı:

“Yeter! Yeter!”

Fırlayıp çıktım, filikaya koştum, orada hazır bekleyen Ned'le Conseil'e:

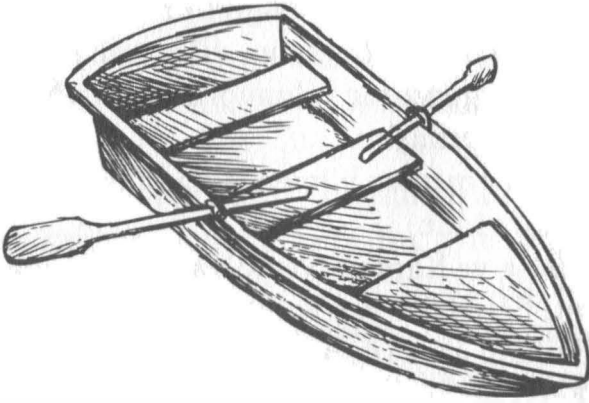
“Gidelim! Gidelim!” diye bağırdım.

Ned aceleyle filikayı denizaltıya bağlayan vidaları gevşetirken, aşağıda bir gürültü koptu. Kaçtığımızı mı anlamışlardı acaba?

Hayır, “Maelström! Maelström!” diye bağııyordu denizciler. İşte o an korkunç bir durumda

olduğumuzu anladım. Norveç yakınlarındaki dev girdabın adıydı bu! Şimdi de girdaba kapılmış dönüyorduk. “Okyanusun Göbek Deliğı” denen yer-deydik ve bu delik, etrafında ne varsa denizin dibine yolluyordu.

Ned, “Gemiye bağılı kalsak daha iyi!” deyip vidaları tekrar sıkmaya başladı ama çok geçti, korkunç bir çatırtıyla *Nautilus*’tan ayrıldık ve girdabın tam ortasına uçtuk. O anda kendimden geçmişim...

XXIII

SON

Denizler altındaki yolculuğumuz böylece sona erdi. O gece neler olduğunu, filikanın girdaptan nasıl kurtulduğunu hiç bilmiyorum. Bizi Norveçli balıkçılar kurtarmışlar.

Bana inanır mısınız bilmem ama bütün bu anlatıklarım doğrudur.

Nautilus'a ve Kaptan Nemo'ya ne olduğunu bilmiyorum. Eğer hâlâ yaşıyorsa, umarım kalbindeki kin ve intikam ateşi sönmüş, bilgin yanı baskın gelmiştir. Belki de hâlâ, dünyanın en güçlü girdabına dayanabilecek kadar sağlam olduğunu düşündüğüm denizaltısının içinde okyanusların altını arşınılıyordu...

JULES VERNE

(1828 – 1905)

Fransız roman yazarı. Bir avukatın oğlu olan Verne, 1847 ile 1849 yılları arasında Paris'te hukuk okudu. Önce devlet memuru, ardından da Amiens'te Belediye Meclisi üyesi oldu. 1857'de Honorine de Vione'yle evlenen Verne, yaşamının bu döneminde sık sık İngiltere'ye gidip geldi. Bu, aynı zamanda başına her tür kazanın geldiği bir dönemdi; hayatının sonuna kadar total kalmasına neden olacak deli yeğeni onu ayağından vurdu ve arka arkaya birçok yüz felci geçirdi. Yine de yaşamında olup biten güzel şeylere yoğunlaştı, hiçbir zaman içindeki umudu söndürmedi. İlk yazılı ürünleri arasında komedyalar ve librettolar vardı. Dünya çapındaki ününün dayandığı bilim kurgu yapıtları ise hayatının daha geç bir dönemine denk gelir. Yaşamının en yaratıcı yıllarında arka arkaya yazdığı *Balonla Beş Hafta* (1863),

Dünya'nın Merkezine Yolculuk (1864) ve *Ay'a Yolculuk* (1865) yazarın aynı zamanda en çok tanınan yapıtları oldu. Yine de Jules Verne'i dünya çapında büyük bir isim yapan 1873'te yazdığı *80 Günde Dünya Gezisi*'ydi. Jules Verne, bilimin ilerlemesinin insanlığın ilerlemesi demek olacağına sonsuz bir inanç besliyordu. Özellikle "yolculuk" kavramının yeniden şekillenmesi onu her zaman heyecanlandırıyordu. Buna karşın bilimsel ilerlemenin tehlikeler yaratabileceğini de görüyordu ve *Kaptan Grant'ın Çocukları* (1867), *Denizler Altında 20.000 Fersah* (1869) ve *Esrarlı Ada* (1874) bu kuşkulu bakış açısının açıkça görüldüğü yapıtlardan bazılarıdır.

Romanlarının kazandığı büyük başarı Jules Verne'i zengin bir adam yaptı. 1876'da aldığı büyük bir yatla Avrupa'nın çevresini dolaştı.

Sürükleyici ve eğlenceli anlatımıyla Jules Verne romanları, kuşaklar boyunca, küçükler için olduğu kadar büyükler için de bir okuma zevki olmuştur.

KISALTILMIŞ İŞ ÇOCUK KLASİKLERİ

- **ALICE HARİKALAR DİYARINDA**
Lewis Carroll
- **BABALAR VE OĞULLAR**
İvan Sergeyeviç Turgenyev
- **BALONLA BEŞ HAFTA**
Jules Verne
- **BAMBI**
Felix Salten
- **BEYAZ DIŞ**
Jack London
- **BEYAZ GECELER**
Fyodor Mihayloviç Dostoyevski
- **BİNBİR GECE MASALLARI**
Antoine Galland
- **BİR YAZ GECESİ RÜYASI**
William Shakespeare
- **BÜYÜK UMUTLAR**
Charles Dickens
- **ÇALINAN TAÇ**
Mark Twain
- **ÇOCUKLAR İÇİN NASREDDİN HOCA FIKRALARI**
Derleyen: Memet Fuat
- **DAVID COPPERFIELD**
Charles Dickens
- **DEĞİRMENİMDEN MEKTUPLAR**
Alphonse Daudet
- **DEMİR YOLU ÇOCUKLARI**
Edith Nesbit

- **DENİZ KURDU**
Jack London
- **DENİZLER ALTINDA YİRMİ BİN FERSAH**
Jules Verne
- **DİKANKA YAKINLARINDA BİR ÇİFTLİKTE
AKŞAM TOPLANTILARI**
Nikolay Vasilyeviç Gogol
- **DON KIŞOT'UN SERÜVENLERİ**
Miguel de Cervantes
- **DÜNYA'NIN MERKEZİNE YOLCULUK**
Jules Verne
- **GİZLİ BAHÇE**
Frances Hodgson Burnett
- **GÖRÜNMEZ ADAM**
H. G. Wells
- **GULLIVER'İN GEZİLERİ**
Jonathan Swift
- **HEIDI**
Johanna Spyri
- **HİKÂYELER**
Anton Çehov
- **HUCKLEBERRY FINN'İN MACERALARI**
Mark Twain
- **İKİ ŞEHRİN HİKÂYESİ**
Charles Dickens
- **İKİ YIL OKUL TATİLİ**
Jules Verne
- **İNSAN NEYLE YAŞAR?**
L. N. Tolstoy
- **İŞTE ÖYLE HİKÂYELER**
Rudyard Kipling

- KAYIP DÜNYA
Arthur Conan Doyle
- KİM
Rudyard Kipling
- KORKUSUZ KAPTANLAR
Rudyard Kipling
- KRAL ARTHUR VE YUVARLAK MASA ŞÖVALYELERİ
Howard Pyle
- KÜÇÜK DENİZ KIZI
Hans Christian Andersen
- KÜÇÜK KADINLAR
Louisa May Alcott
- KÜÇÜK LORD
Frances Hodgson Burnett
- KÜÇÜK PRENSES
Frances Hodgson Burnett
- MOBY DICK
Herman Melville
- MONTE CRISTO KONTU
Alexandre Dumas
- NOTRE-DAME'IN KAMBURU
Victor Hugo
- OLIVER TWIST
Charles Dickens
- ORMAN KİTABI
Rudyard Kipling
- OZ BÜYÜCÜSÜ
L. Frank Baum
- ÖMER SEYFETTİN'DEN SEÇME HİKÂYELER
Ömer Seyfettin

- PETER PAN
James Matthew Barrie
- PİNOKYO
Carlo Collodi
- POLLYANNA
Eleanor H. Porter
- ROBIN HOOD
Howard Pyle
- ROBINSON CRUSOE
Daniel Defoe
- SEKSEN GÜNDE DÜNYA TURU
Jules Verne
- SHERLOCK HOLMES'UN MACERALARI
Arthur Conan Doyle
- SİYAH İNCİ
Anna Sewell
- SÖĞÜTLÜKTE RÜZGÂR
Kenneth Grahame
- TOM SAWYER
Mark Twain
- TUHAF BİR YILBAŞI ÖYKÜSÜ
Charles Dickens
- UĞULTULU TEPELER
Emily Brontë
- VAHŞETİN ÇAĞRISI
Jack London
- YALNIZ EFE
Ömer Seyfettin

